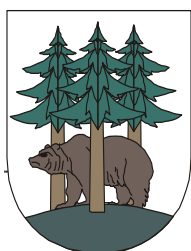

**„PROGRAM OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA KĘTRZYNA
NA LATA 2009-2012
Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY NA LATA
2013-2016”**

- aktualizacja

KĘTRZYN

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
1.1. PRZESŁANKI OGÓLNE	4
1.2. PODSTAWY PRAWNE	4
1.3. CEL I ZAKRES PROGRAMU	5
1.4. HORYZONT CZASOWY PROGRAMU	6
1.5. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU	6
2. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIEJSKIEJ KĘTRZYN DO 2015 ROKU	7
2.1. NADRZĘDNY CEL PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	7
2.2. PRIORYTETY EKOLOGICZNE	7
3. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU	9
3.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	9
3.2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	13
4. CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ KĘTRZYN	14
4.1. INFORMACJE OGÓLNE	14
4.2. HISTORIA	15
4.3. KLIMAT	16
4.4. KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA	16
5. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	17
5.1. JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE	17
5.1.1. STAN AKTUALNY	17
5.1.2. ZAGROŻENIA	19
5.1.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE	20
5.2. JAKOŚĆ POWIETRZA	21
5.2.1. STAN AKTUALNY	21
5.2.2. ZAGROŻENIA	22
5.2.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: JAKOŚĆ POWIETRZA	22
5.3. HAŁAS I WIBRACJE	24
5.3.1. STAN AKTUALNY	24
5.3.2. ZAGROŻENIA	24
5.3.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: HAŁAS I WIBRACJE	25
5.4. PROMIENIOWANIE	26
5.4.1. STAN AKTUALNY	26
5.4.2. ZAGROŻENIA	27
5.4.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: PROMIENIOWANIE	28
5.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	28
5.5.1. STAN AKTUALNY	28
5.5.2. ZAGROŻENIA	29
5.5.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	29
5.6. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	30
5.6.1. STAN AKTUALNY	30
5.6.2. ZAGROŻENIA	34
5.6.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	35

5.7. ZRÓWNOWAZONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	36
5.7.1. STAN AKTUALNY	36
5.7.2. ZAGROŻENIA	37
5.7.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: ZRÓWNOWAZONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	37
5.8. OCHRONA KLIMATU	38
5.8.1. STAN AKTUALNY	38
5.8.2 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: OCHRONA KLIMATU	38
5.9. EDUKACJA EKOLOGICZNA	39
5.9.1. STAN AKTUALNY	39
5.9.2 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: EDUKACJA EKOLOGICZNA	39
5.10. MONITORING ŚRODOWISKA	40
5.10.1. STAN AKTUALNY	40
5.10.2 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: MONITORING ŚRODOWISKA	41
6. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	41
7. WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA	48
8. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W DZIAŁANIACH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA. DOSTĘP DO INFORMACJI O ŚRODOWISKU.	48
9. OCENA REALIZACJI PROGRAMU	49
10. NAKŁADY FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU	51
11. PODSUMOWANIE REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2004-2008.	52

1. WPROWADZENIE

1.1. PRZESŁANKI OGÓLNE

Gmina Miejska Kętrzyn od kilkudziesięciu lat rozwija się ona intensywnie, a Kętrzyn w wyniku szybkiej urbanizacji stał się dużym ośrodkiem miejskim i przemysłowym.

W ciągu tego czasu postęp cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały znaczną degradację środowiska naturalnego. Sposób traktowania spraw związanych ze środowiskiem był jednakowy w całym kraju – w Polsce do lat 90-tych XX wieku środowisko uważane było za źródło surowców i rezerwuár odpadów i zanieczyszczeń, co doprowadziło wiele regionów na skraj kłęski ekologicznej. Przejawem tego było głównie zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska, zmniejszenie się powierzchni lasów, eksploatacja surowców naturalnych. Obecnie sytuacja ta uległa zmianie - przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Poprzez wydawanie decyzji związanych z zagospodarowaniem przestrzennym, gminy stały się kluczową stroną w kształtowaniu jakości środowiska na administrowanych przez siebie terenach.

Z uwagi na szeroki zakres działań związanych z ochroną środowiska, niezbędna jest ich koordynacja przez uprawnione jednostki samorządowe. W tym celu konieczne jest opracowanie wieloletniego programu ochrony środowiska, sporządzonego na podstawie wnikliwej analizy środowiska, a także uwarunkowań gospodarczych i społecznych dla danego rejonu. Programy takie wykonuje się dla wszystkich szczebli administracyjnych: kraju, województwa, powiatu i gminy. Nieodłączną częścią *Programu ochrony środowiska* jest *Plan gospodarki odpadami*.

Z uwagi na fakt, że Kętrzyn jest gminą miejską, używane będzie zamiennie określenie: miasto i gmina, dotyczące tej jednostki samorządowej.

1.2. PODSTAWY PRAWNE

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150) nakłada na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek opracowania programów ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa.

Ustawa Prawo ochrony środowiska ustaliła m.in. w art. 17 ust. 1, że zarząd gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza gminne programy ochrony środowiska, które następnie są uchwalane przez radę gminy.

Poza wyżej wymienioną, podstawy prawne stanowią:

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2008r. Nr 201, poz. 1237),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251),
- ustawa z dnia 11 maja 2001r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2007r. Nr 90, poz. 607),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001r. prawo wodne (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019),
- ustawa z dnia 4 lutego 1994r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005r. Nr 228, poz. 1947),
- ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001r. Nr 100, poz. 1085),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995r. - o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1266),

- ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004r., Nr 96, poz. 959),
- ustawa z dnia 29 czerwca 2007r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. z 2007r. Nr 124, poz. 859),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1263).

1.3 CEL I ZAKRES PROGRAMU

Cele i działania ujęte w "Polityce ekologicznej państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016" przedsięwzięcia inwestycyjne i pozainwestycyjne, powinny być wykorzystywane przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska w trojaki sposób:

- jako podstawa wyjściowa do konkretyzacji zadań w nawiązaniu do specyfiki i potrzeb danego regionu (m.in. do sporządzenia na szczeblu gminnym konkretnego systemu segregacji odpadów niebezpiecznych od innych odpadów m.in.),
- jako analog do sformułowania regionalnych lub lokalnych wskaźników (celów), planowanych do uzyskania na danym terenie (m.in. jeśli na szczeblu krajowym planuje się uzyskać do 2010r. zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50%, to na szczeblu konkretnego województwa może być przyjęty wskaźnik taki sam, wyższy lub niższy; w każdym przypadku z uzasadnieniem przyczyn przyjętego wskaźnika),
- jako inspiracja do wprowadzenia podobnego zadania na szczeblu lokalnym, jeśli zadanie w programie wykonawczym jest ujęte ogólnie bądź dotyczy szczebla krajowego (m.in. adresowane do Ministerstwa Środowiska zadanie "Opracowanie systemu elektronicznych baz danych o środowisku i jego ochronie" może znaleźć się w programie ochrony środowiska dla wybranych miast, lub w gminach wiejskich).

Struktura gminnych programów ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury "Polityki ekologicznej państwa", a więc powinna zawierać, co najmniej następujące rozdziały:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszenie materiałochłonności, energochłonności i wodochłonności gospodarki, ochrona gleb, racjonalna eksploatacja lasów, ochrona zasobów kopalin)
- poprawa jakości środowiska (ochrona wód, ochrona powietrza, gospodarowanie odpadami, hałas, pola elektromagnetyczne, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne, poważne awarie, ochrona przyrody i bioróżnorodności),
- narzędzia i instrumenty realizacji programu (wzmocnienie instytucjonalne, ramy prawa - w zakresie prawa lokalnego i decyzji organów samorządowych, planowanie przestrzenne, powiązania formalne i merytoryczne z analogicznym programem niższego i wyższego szczebla administracyjnego w celu zapewnienia regionalnej spójności programów, mechanizmy finansowania ochrony środowiska, dostęp do informacji i udział społeczeństwa),
- współpraca przygraniczna (dla województw, powiatów i gmin przygranicznych),
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu (terminy realizacji, wielkość nakładów i źródła finansowania, jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie),
- kontrola realizacji programu (procedury kontroli, mierniki realizacji programu, procedury weryfikacji programu).

Celem opracowania jest stworzenie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kętrzyna, którego realizacja doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a

także stworzy warunki do wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa Unii Europejskiej.

Program ochrony środowiska formułuje wymagania zawarte w polityce ekologicznej Państwa, przede wszystkim: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Program wspomaga w dążeniu do uzyskania w mieście sukcesywnego ograniczania negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Stan docelowy w tym zakresie nakreśla program ochrony środowiska a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej dokonywana okresowo, - co dwa lata. Zakres opracowania obejmuje zagadnienia z zakresu ochrony środowiska na terenie Miasta Kętrzyna, w tym:

- ogólne dane o gminie,
- analiza zasobów środowiska przyrodniczego i diagnozę stanu środowiska gminy,
- zagrożenia środowiska w gminie,
- poprawę jakości środowiska w gminie,
- cele i priorytetowe działania ekologiczne w gminie,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- uwarunkowania realizacyjne programu,
- sposób wdrażania i monitoringu programu.

Program został opracowany w oparciu o dane zebrane bezpośrednio w Urzędzie Miasta i Gminy Dobreńsk oraz literaturę własną wykonawcy.

1.4 HORYZONT CZASOWY PROGRAMU

Czas, przez który ma obowiązywać gminny program ochrony środowiska, w znacznej mierze zależy od uznania organu uchwalającego program - rady gminy. Uwzględniając zapis w ustawie Prawo ochrony środowiska art. 17 ust. 1 i art. 14 ust. 2 można założyć, że program ochrony środowiska, w tym gminny, należy przyjąć na 4 lata z perspektywą działań obejmujących kolejne 4 lata.

1.5 METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU

Jako punkt odniesienia dla programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2007.

Sposób opracowania *Programu* został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- 1.** Przedstawieniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego na terenie miasta Kętrzyna, zawierającej charakterystykę poszczególnych komponentów środowiska wraz z ich oceną;
- 2.** Przedstawieniu uwarunkowań realizacyjnych *Programu* w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, systemu zarządzania środowiskiem i Programem;
- 3.** Określeniu celów strategicznych, celów długo- i krótkoterminowych oraz kierunków działań i konstruktywnych działań mających na celu poprawę stanu aktualnego w zakresie ochrony środowiska wraz z opracowaniem programów operacyjnych dla poszczególnych segmentów środowiska;

przy czym:

- cele ekologiczne – cele, po osiągnięciu których ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska stanowiący ostateczny efekt podejmowanych działań;
- kierunki działań – kierunki służące do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych;

- zadania ekologiczne – konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków, a tym samym celów ekologicznych. Zadania te mają charakter krótkookresowy i winny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu.

4. Określeniu zasad monitorowania efektów wdrażania Programu.

Źródłami informacji dla Programu były materiały Urzędu Miasta w Kętrzynie, Starostwa Powiatowego w Kętrzynie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko - Mazurskiego, Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

2. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIEJSKIEJ KĘTRZYN DO 2015 ROKU

Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla miasta Kętrzyn jest zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału miasta (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Na podstawie kompleksowego raportu o stanie środowiska oraz źródłach jego przekształcenia i zagrożenia przedstawiono poniżej propozycję działań programowych umożliwiających spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez koordynację działań w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej. Daje to możliwość planowania przyszłości miasta w perspektywie kilkunastu lat i umożliwia aktywizację społeczeństwa gminy - zwiększenie inicjatywy i wpływu społeczności na realizację działań rozwojowych.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska powinny posłużyć do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa, które polegać będą w pierwszej kolejności na niepogarszaniu stanu środowiska przyrodniczego na danym terenie, a następnie na jego poprawie. Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy, polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie miasta Kętrzyn.

2.1. NADRZĘDNY CEL PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Dążenie do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju Kętrzyna poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska

2.2. PRIORYTETY EKOLOGICZNE

Program ochrony środowiska jest dokumentem kształtującym długofalową politykę ochrony środowiska dla miasta Kętrzyn. Przedstawione w nim zagadnienia ochrony środowiska ujęte zostały w sposób kompleksowy, z wyznaczeniem celów strategicznych, średnio- i krótkoterminowych, a także przyjęciem zadań z zakresu wszystkich sektorów ochrony środowiska. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w najbliższej przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie miasta Kętrzyn.

W wyniku analizy Programu Ochrony Środowiska opracowanego w 2005r. potwierdziło się właściwe określenie priorytetów. Jednakże biorąc pod uwagę wcześniejsze, wieloletnie zaniedbania i brak nakładów inwestycyjnych okazuje się, że okres pięciu lat przyjęty na realizację założonych priorytetów był zbyt krótki, dlatego słusznym wydaje się ich kontynuacja w okresie następnym.

Poniesione nakłady w okresie 2005-2008r. na realizację zadań związanych z zapisami Programu Ochrony Środowiska :

Sektor	Razem (szacunkowo)		Uwagi
	2005-2006r.	2007-2008r.	
Sektor: jakość wód i stosunki wodne	2.405.782,00	3.195.314,00	Inwestycje w większości infrastrukturalne. W efekcie prawie 100% mieszkańców objętych jest zasięgiem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
Sektor: powietrze atmosferyczne	2.074.225,00	3.235.970,00	Inwestycje termomodernizacyjne i w zmianę technologii oraz efektywności komunalnego systemu grzewczego. Kotłownie KEC Komec obsługujące większość miasta zostały w całości zmodernizowane. Atrakcyjność i dobra dostępność kredytów w premię termomodernizacyjną uaktywniła zarządców budynków wielorodzinnych w kierunku realizacji termomodernizacji budynków i kotłowni lokalnych. Nie wszystkie koszty udało się zidentyfikować.
Sektor: hałas	13.799.586,00	8.998.378,00	Inwestycje drogowe. Nadal są duże potrzeby w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej w pływającej istotnie na klimat akustyczny w mieście (pośrednio także na stan powietrza). Dostępność środków z budżetu państwa oraz programów pomocowych unii europejskiej wpływa pozytywnie na podejmowane inicjatywy inwestycyjne i przystępowanie do współpracy pomiędzy zarządcami dróg publicznych a samorządami.
Sektor: poważne awarie i zagrożenia naturalne	273.526,00	0,00	Działania administracyjne wykonywane w ramach obowiązków służbowych.
Sektor: ochrona przyrody i krajobrazu	4.183.064,00	2.952.558,00	Tworzenie nowych obszarów zieleni, zachowanie istniejących itp. Działania nadal wymagają kontynuacji, ze względu na ilość terenów wymagających docelowego zagospodarowania.
Sektor: powierzchnia ziemi	0,00	0,0	Brak zidentyfikowanych wszystkich kosztów ze względu, że były ponoszone przez podmioty gospodarcze - szczegółowo zadanie jest omówione i przeanalizowane w Planie Gospodarki Odpadami. Kwestie gospodarki azbestem zostały przedstawione w Planie usuwania Azbestu z Terenu Gminy Miejskiej Kętrzyn. Obszar najmniej spenetrowany jeśli chodzi o rolnictwo.

Sektor: edukacja ekologiczna	10.490,00	19.809,00	Wielość nakładów nie została oszacowana bowiem była to praca społeczna lub wykorzystywano sprzęt należących do placówek prowadzących działalność edukacyjną lub administracyjną. Działanie wymaga kontynuacji i rozszerzenia obszarów w latach kolejnych.
-------------------------------------	-----------	-----------	--

Na kolejny okres programowania ustala się następujące priorytety:

Priorytet 1: Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez poprawę gospodarki wodno - ściekowej i zapewnienie mieszkańcom dobrej jakości wody pitnej

Priorytet 2: Utrzymanie wymaganych standardów dla jakości powietrza atmosferycznego

Priorytet 3: Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego

Priorytet 4: Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta poprzez zintegrowany system edukacji ekologicznej

Priorytet 5: Poprawa ochrony powierzchni ziemi poprzez objęcie zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców oraz ograniczenie ilości powstających odpadów poprzez ich selekcję „u źródła”

Priorytet 6: Sprawny system pełnej kontroli dystrybucji, składowania i stosowania substancji oraz preparatów chemicznych dla osiągnięcia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska.

Priorytet 7: Racjonalne użytkowanie wody, materiałów i energii.

3. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska stanowią założenia wyjściowe do opracowanej aktualizacji Programu.

Także zamierzenia rozwojowe Kętrzyna oraz całego powiatu kętrzyńskiego - w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym są istotnym elementem wymagającym uwzględnienia w Programie.

Uwarunkowania te, w powiązaniu z aktualnym stanem środowiska w mieście gminie były podstawą do zdefiniowania priorytetów i celów w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

3.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla miasta Kętrzyna w zakresie ochrony środowiska wynikają przede wszystkim z następujących dokumentów:

- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju i województwa warmińsko - mazurskiego,
- koncepcji zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego,
- polityki ekologicznej państwa wraz z programem wykonawczym,
- systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym projektowanych aktów prawnych, międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska, zobowiązań Polski przyjętych w

zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej- programu ochrony środowiska dla województwa warmińsko - mazurskiego,

- programu ochrony środowiska dla powiatu kętrzyńskiego,
- strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa)

Gminny Program ochrony środowiska winien być ponadto skoordynowany z:

- lokalnymi, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- lokalnymi planami rozwoju infrastruktury: transportu i zaopatrzenia w energię;
- gminnym planem gospodarki odpadami sporządzonym zgodnie z ustawą o odpadach;
- programem ochrony powietrza,

W przypadku opracowania kolejnych dokumentów obejmujących obszar miasta Kętrzyn, zapisy tych opracowań będą uwzględnione podczas weryfikacji i aktualizacji Programu ochrony środowiska. Również ustalenia niniejszego dokumentu powinny zostać przeanalizowane podczas opracowywania kolejnych planów i strategii. W szczególności dotyczyć to będzie następujących opracowań (o ile powstaną):

- program ochrony środowiska przed hałasem
- program ochrony wód
- programami ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Poniżej przedstawiono najważniejsze uwarunkowania dla Programu ochrony środowiska dla miasta Kętrzyn.

Przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że:

- 1) Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5),
- 2) ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).

Zasada zrównoważonego rozwoju stanowi wiodącą zasadę polityki ekologicznej naszego państwa. Zasada ta powinna być przy realizacji polityki ekologicznej państwa uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. Należą do nich:

- a) *zasada prewencji (zapobiegania)* - stanowiąca podstawę strategii przeciwdziałania powstawaniu niekorzystnych oddziaływań na środowisko - która zakłada, że odpowiednie działania zapobiegawcze powinny być podejmowane na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć, a ponadto przy wyborze środków zapobiegawczych oraz sposobów likwidacji skutków określonych procesów lub zdarzeń, a także przy podziale dostępnych środków na ochronę środowiska, preferowane będą działania odpowiadające następującej hierarchii priorytetów:
 - *zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń* i innych uciążliwości, tj. działanie na rzecz przebudowy modelu produkcji i konsumpcji w kierunku zmniejszania presji na środowisko - w szczególności poprzez stosowanie tzw. najlepszych dostępnych technik (BAT);
 - *recykling (rozwijanie gospodarki recykulacyjnej)*, tj. zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania;
 - *zintegrowane podejście do ograniczania tych zanieczyszczeń i zagrożeń*, którym z powodów ekonomicznych lub technicznych nie można skutecznie zapobiec;
- b) *zasada przezorności* - stosowana powszechnie w polityce ekologicznej krajów rozwiniętych - która przewiduje, że odpowiednie działania dla rozwiązywania pojawiających się problemów powinny być podejmowane niezwłocznie, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie. Pozwala to unikać zaniechań wynikających z czasochłonnych badań, braku środków lub zachowawczego działania odpowiedzialnych osób bądź instytucji.

- c) Związana z nią zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska zakłada, że stosowanie zasad prewencji i przezorności powinno być ukierunkowane na wysoki i bezpieczny dla zdrowia ludzkiego poziom ochrony środowiska.
- d) zasada „zanieczyszczający płaci”, która nakazuje złożenie pełnej odpowiedzialności, w tym materialnej, za skutki zanieczyszczania i stwarzania innych zagrożeń dla środowiska na sprawców, tj. na jednostki użytkujące zasoby środowiska. Instrumenty wymuszające realizację tej zasady będą modyfikowane tak, by w perspektywie osiągnąć stan w którym:
- realizacja przedsięwzięć ochronnych (zmiany technologii, wykorzystywanych nośników energii i surowców oraz budowa urządzeń oczyszczających) będzie na przedsiębiorstwach wymuszana środkami prawnymi w postaci zakazów, prawnie obowiązujących norm emisyjnych, wymogów licencyjnych itp., w takim zakresie, by uzyskać bezpieczny stan środowiska wynikający z prawa międzynarodowego bądź wewnętrznego;
 - zagrożenia dla środowiska z tytułu wprowadzania do obrotu i użytkowania substancji i wyrobów niebezpiecznych dla środowiska (zagrożających zdrowiu i przyrodzie na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym) będą minimalizowane narzędziami prawnymi (zakazy produkcji i użytkowania bądź ograniczenia w użytkowaniu) oraz mechanizmami ekonomicznymi (opłaty produktowe, depozyty ekologiczne, ubezpieczenia ekologiczne);
- Zasada ta odnosi się również do uciążliwości powodowanych procesami konsumpcji, szczególnie w sytuacji, gdy konsument ma możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych.
- e) zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi wynika z konstytucyjnej zasady zintegrowanego rozwoju i skutkuje zasadami prewencji (w tym ideą likwidacji zanieczyszczeń u źródła), przezorności i wysokiego poziomu ochrony środowiska. W praktyce oznacza ona uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi.
- f) zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego - ważny warunek skuteczności działań na rzecz zrównoważonego rozwoju - obejmująca następujące kwestie:
- *sprawiedliwości międzypokoleniowej* - zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń;
 - *sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej* - zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych społeczeństw, grup społecznych i jednostek ludzkich w ramach sprawiedliwego dostępu do ograniczonych zasobów i walorów środowiska, wraz z równoprawnym traktowaniem potrzeb ogólnospołecznych z potrzebami społeczności lokalnych i jednostek.
 - *równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą*, poprzez zapewnienie zdrowego i bezpiecznego funkcjonowania (w sensie fizycznym, psychicznym, społecznym i ekonomicznym) jednostek ludzkich przy zachowaniu trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz ze stałą ochroną różnorodności biologicznej.
- g) zasada uspołecznienia polityki ekologicznej, polegająca na tworzeniu instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków do udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym rozwoju edukacji ekologicznej, rozbudzaniu świadomości i wrażliwości ekologicznej oraz kształtowaniu nowej etyki zachowań wobec środowiska.

Powyższe zasady *polityki ekologicznej państwa* przyjęto w celu stymulowania:

- 1) racjonalnego korzystania z zasobów nieodnawialnych i dążenia do ich zastępowania dostępnymi substytutami,
- 2) stopniowego eliminowania z użytkowania substancji niebezpiecznych i toksycznych (oraz zastępowania ich mniej uciążliwymi dla środowiska substytutami),

- 3) rozszerzania i umacniania możliwości odtwarzania się zasobów odnawialnych oraz rewitalizacji renaturalizacji zdegradowanych ekosystemów,
- 4) ograniczania skali uciążliwości działalności gospodarczej dla środowiska i nie przekraczania granic jego odporności,
- 5) zwiększenia bezpieczeństwa prowadzenia procesów z udziałem materiałów niebezpiecznych i ograniczenia występowania oraz skutków zagrożeń środowiska o charakterze nadzwyczajnym,
- 6) stałej ochrony i odtwarzania, w możliwym zakresie, różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym,
- 7) tworzenia podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji w sferze dostępu do ograniczonych zasobów środowiska i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń,
- 8) usprawniania procesów podejmowania decyzji dotyczących środowiska, zwłaszcza na szczeblu lokalnym, w tym stymulowania udziału społecznego w tych procesach,
- 9) dążenia do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa ekologicznego poszczególnym jednostkom i grupom społecznym (tworzenia warunków sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu, w tym poprzez kultywowanie więzi lokalnych).

Nadrzędną wartością w polityce ekologicznej państwa jest człowiek - zdrowie społeczeństwa jako całości. Komfort środowiska, w którym żyją i pracują społeczności lokalne oraz życie i zdrowie każdego obywatela są głównymi, niepodważalnymi kryteriami w realizacji - w miejscu pracy i zamieszkania, na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym - działań służących zaspokajaniu rosnących potrzeb człowieka, zarówno materialnych, jak i odnoszących się do jakości otaczającego go środowiska.

Zachowanie równowagi w systemie przyrodniczym (powietrze, woda, gleby, ekosystemy, zasoby biologiczne, różnorodność biologiczna) wymaga spójnego i łącznego zarządzania w zakresie:

- dostępu do zasobów środowiska,
- likwidacji i zapobiegania powstawaniu negatywnych dla środowiska skutków działalności gospodarczej (ochrona środowiska),
- racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych (gospodarka wodna, leśnictwo, ochrona i wykorzystanie zasobów surowcowych i glebowych, planowanie przestrzenne).

Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki wymaga wprowadzenia i utrzymywania skutecznych zabezpieczeń przed niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Polski i poza jej granicami, ale także:

- zabezpieczenia odpowiednich zasobów dyspozycyjnych wody, zaspokajających potrzeby ilościowe i jakościowe,
- zachowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej o pożądanych parametrach (chemiczne i fizyczne własności gleb, stosunki wodne, różnorodność biologiczna),
- zwiększenia lesistości kraju,
- zwiększenia powierzchni obszarów chronionych.

Pod pojęciem bezpieczeństwa ekologicznego człowieka należy rozumieć nie tylko czyste powietrze, zdrową wodę i bezpieczną dla zdrowia żywność, ale także możliwości rekreacji i wypoczynku oraz trwałe występowanie wszystkich stwierdzanych obecnie, dziko żyjących gatunków. W tym kontekście bezpieczeństwo ekologiczne ogółu obywateli powinno być jednym z istotnych kryteriów branych pod uwagę przy ocenie ewentualnych, politycznych i prawnych działań w zakresie reprivatyzacji lasów i wód należących obecnie do skarbu państwa.

Podział kompetencji i zadań pomiędzy struktury zarządzania na szczeblu państwowym, wojewódzkim i samorządowym oraz przyjęte zasady i procedury działania powinny zapewnić, aby cele polityki ekologicznej na każdym szczeblu odzwierciedlały i uwzględniały rozpoznane potrzeby - lokalne, regionalne i krajowe do ich osiągnięcia były dobierane przede wszystkim w oparciu o kryteria efektywności ekologicznej i ekonomicznej. Przy konstruowaniu i stosowaniu narzędzi polityki ekologicznej konieczne jest w związku z powyższym stosowanie:

1. **zasady regionalizacji**, co oznacza m. in.:

- 1) rozszerzenie uprawnień dla samorządu terytorialnego do ustalania regionalnych opłat, normatywów, ulg i wymogów ekologicznych wobec jednostek gospodarczych;
- 2) regionalizowanie ogólnokrajowych narzędzi polityki ekologicznej w odniesieniu do trzech rodzajów obszarów:
 - obszarów silnie przekształconych i zdegradowanych lub zagrożonych degradacją,
 - obszarów o wysokich walorach przyrodniczych (z przewagą funkcji ochronnych, naukowych i rekreacyjnych oraz znaczącą rolą leśnictwa i ekologicznego rolnictwa),
 - obszarów pośrednich (z przewagą intensywnego rolnictwa i umiarkowanie rozwijanego przemysłu, przede wszystkim przetwórczego);
 - skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie (Morze Bałtyckie i strefy przybrzeżne, tereny górskie i podgórskie, doliny rzeczne i obszary wodno-błotne, szczególnie w strefach przygranicznych);
2. **zasady subsydiarności** - zapisanej m. in. *aquis communautaire* Unii Europejskiej - która oznacza, iż władze wyższego szczebla, w tym władze Unii Europejskiej, mogą podejmować określone działania wówczas, gdy cele proponowanych działań nie mogą być skutecznie i efektywnie osiągnięte przez władze niższego szczebla;
3. **zasady klauzul zabezpieczających**, która umożliwia państwom członkowskim stosowanie w uzasadnionych przypadkach ostrzejszych środków w porównaniu z wymaganiami wspólnotowego prawa ekologicznego;
4. **zasady skuteczności ekologicznej** i efektywności ekonomicznej, która ma zastosowanie do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska (lub szerzej: przedsięwzięć wymagających nakładów finansowych), a następnie, w trakcie i po zakończeniu ich realizacji, do oceny osiągniętych wyników. W praktyce oznacza ona potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

3.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwarunkowania wewnętrzne wynikają w głównej mierze z zapisów planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego dla miasta Kętrzyna, ustalonych w następujących dokumentach:

- 1) UCHWAŁA Nr XLIV/244/09 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 25 marca 2009 r. w sprawie zmiany planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyn w rejonie ulic Przemysłowa - Mazowiecka - Bałtycka i granica administracyjna Miasta Kętrzyn uchwalonego przez Radę Miejską w Kętrzynie uchwałą Nr XXXVII/241/04 z dnia 25 listopada 2004 r. opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr 192, poz. 2728 z 20 grudnia 2004 r.
- 2) UCHWAŁA Nr XXXI/150/08 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyn w kwartale terenu położonego pomiędzy ulicami Marii Curie-Skłodowskiej, M. Kajki, Placem Marsz. J. Piłsudskiego, Gen. Wł. Sikorskiego oraz Wojska Polskiego w Kętrzynie,
- 3) UCHWAŁA Nr LIII/336/05 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 15 września 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyn w kwartale terenu położonym pomiędzy ulicami Bydgoską, Chopina, rzeką Guber, Poznańską, Gdańską (od skrzyżowania z ul. Poznańską) i granicą administracyjną miasta Kętrzyn.
- 4) UCHWAŁA Nr LIII/335/05 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 15 września 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyn w kwartale terenu położonym pomiędzy ulicami Wł. Jagiełły, Rynkową, granicą administracyjną miasta Kętrzyn, Łąkową, Rataja, Sikorskiego, Wojska Polskiego (do skrzyżowania z ul. Jagiełły).

- 5) UCHWAŁA Nr XXXVII/240/04 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 25 listopada 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Kętrzyn w kwartale terenu położonym pomiędzy ulicami Ogrodową, Chopina, Dworcową, Kraszewskiego i granicą administracyjną Miasta Kętrzyn.
- 6) UCHWAŁA Nr XXXIV/232/04 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 28 października 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyn w kwartale terenu położonego pomiędzy ulicami Bałtycką (do skrzyżowania z ul. Szpitalną), Szpitalną, Marii Skłodowskiej-Curie, Wł. Jagiełły (do skrzyżowania z ul. Rynkową), Rynkową i granicą administracyjną miasta Kętrzyn.
- 7) UCHWAŁA Nr XIII/120/03 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 11 września 2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyna we fragmencie terenu położonego między ulicami: Gen. Władysława Sikorskiego, Gdańską, oraz Kasztanową.
- 8) UCHWAŁA Nr LI/340/02 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 15 maja 2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyn w rejonie terenu pomiędzy ulicami A. Asnyka, R. Traugutta, Gen. Wł. Sikorskiego, Placu Marsz. J. Piłsudskiego, M. Kajki, T. Kościuszki oraz okolic Jeziorka Miejskiego - oznaczonego jako jednostka "C" w części dotyczącej zagospodarowania terenu położonego pomiędzy ulicami R. Traugutta, Kaszubska i Piwną,
- 9) CHWAŁA Nr XXVIII/188/2000 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 20 września 2000 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Kętrzyna w kwartale ulic Sikorskiego, Wojska Polskiego, Kołobrzeskiej i Miejskiej oraz w obrębie skrzyżowania ulic Sikorskiego i Wojska Polskiego.

4. CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ KĘTRZYN

4.1. INFORMACJA OGÓLNA

Kętrzyn położony jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, nad rzeką Guber. Jest on siedzibą powiatu kętrzyńskiego, w skład którego wchodzi: Miasto Kętrzyn, Gmina Kętrzyn, Miasto i Gmina Reszel, Miasto i Gmina Korsze, Gmina Barciany i Gmina Srokowo. Rozciąga się na powierzchni 1034 ha. Graniczy tylko z jedną gminą - Gminą Kętrzyn.

Ziemia kętrzyńska leży na styku trzech krain fizyczno-geograficznych: Równiny Sępopolskiej, Pojezierza Mrągowskiego i Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Do Równiny (Niziny) Sępopolskiej należą nizinne tereny na północy, pozbawione większych kompleksów leśnych. Równina tworzy rozległą nieckę, wzniesioną na brzegach i obniżającą się ku środkowi. W jej powierzchnię wcinają się doliny Gubra i Liwny. Obszary nizinne na południu przechodzą we wzgórze moreny czołowej. Ta część należy do Pojezierza Mrągowskiego. Wysokości względne są tu dość duże, spadki w obrębie moren przekraczają 15-20°. Liczne zagłębienia bezodpływowe zajęte są przez jeziora lub wypełnione torfami. Pomiedzy tymi pasmami moren czołowych występują dość duże obszary płaskiej lub falistej, o niewielkich spadkach, gliniastej moreny dennej. Pojezierze Mrągowskie i Nizina Sępopolska od wschodu łączą się z leśno-bagiennymi terenami Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.

Kętrzyn jest siódmym pod względem liczby ludności miastem w regionie warmińsko-mazurskiego (po Olsztynie, Elblągu, Ełku, Ostródzie, Iławie i Giżycku). Jego mieszkańcy stanowią 1,96% ludności regionu i 42,32% ludności powiatu kętrzyńskiego.

Na koniec roku 2005 Kętrzyn zamieszkiwało 28.103 mieszkańców, w tym 14.745 kobiet i 13.358 mężczyzn. Wskaźnik feminizacji wynosi zatem 110,38 i utrzymuje się na podobnym poziomie od roku 2000. Gęstość zaludnienia wynosi 2.718 osób na 1 km².

Zgodnie z ogólną tendencją od początku lat dziewięćdziesiątych obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności w mieście, którego przyczyny upatrywać należy w ujemnym wskaźniku przyrostu naturalnego i salda migracji.

Niewątpliwie słabą stroną Kętrzyna jest to, że mimo swego bardzo atrakcyjnego położenia nie znajduje się w strefie oddziaływania żadnej większej aglomeracji miejskiej (odległość od najbliższego Olsztyna w linii prostej wynosi 74 km), ani też w pobliżu ośrodków turystycznych Warmii i Mazur, takich jak Węgorzewo, czy Giżycko. Częstość staje się swoistym „przystankiem” w podróży do jednych bądź drugich. Posiadając dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę miejską, atrakcyjne obszary pod inwestycje oraz wieloletnie tradycje przemysłowe nie stał się ośrodkiem gospodarczym regionu.

Od dawna Kętrzyn pełnił rolę ośrodka przemysłowego najbliższej okolicy, skupiając na swym terenie głównie działalność związaną z przetwórstwem spożywczym i przemysłem meblarskim. Świadczy o tym chociażby dobrze zachowana strefa miasta z zabudową przemysłowo-gospodarczą, dowodząca siły gospodarczej Kętrzyna w końcu XIX i na początku XX w. Tradycje te przeszły i na czasy współczesne. Jednakże stwierdzić trzeba, że przemiany ustrojowe przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych odcisnęły swoje piętno także i na gospodarce Miasta. Podobnie jak w całym kraju, tak i tu odnotowano proces upadania bądź likwidowania przedsiębiorstw państwowych, bez procesów restrukturyzacyjnych, co miało niebagatelny wpływ nie tylko na lokalny rynek gospodarczy w Mieście, ale przede wszystkim na rynek pracy. Dynamiczny wzrost przedsiębiorczości zapoczątkowany w roku 1990 uległ pewnemu załamaniu po roku 1995. Po tym czasie liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta systematycznie rosła i od 2000 roku utrzymuje się na dość stabilnym poziomie. Szczególną troską władz samorządu Miasta Kętrzyn jest jak najlepsze zagospodarowanie wolnych terenów, w tym zwłaszcza w obszarze objętym rewitalizacją i wzrost zatrudnienia jego mieszkańców. Obecnie działa tu niemal 2.500 podmiotów gospodarczych, w przeważającej większości sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

4.2. HISTORIA W KILKU SŁOWACH

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1329 roku. Na skraju puszczy, przy pruskiej osadzie Rast, Krzyżacy wybudowali drewnianą strażnicę nazwaną Rastenborg. Zadaniem strażnicy i osadzonej w niej załogi była obrona tej części państwa zakonnego przed licznymi wyprawami litewskimi; był to także punkt etapowy w krzyżackich wyprawach na Litwę. Strażnica, dwukrotnie zdobywana i palona przez Litwinów była każdorazowo odbudowywana, położona przy niej osada zaludniała się nowymi mieszkańcami. 11 listopada 1357 roku komtur Bałgi Johan Schindekopf nadał osadzie przywilej lokacyjny na prawie chełmińskim.

W XV wieku mieszkańcy Rastenburga kilkakrotnie buntowali się przeciw władzy Zakonu. Po sekularyzacji zakonu, w 1525 roku nastąpił około stuletni okres świetności miasta, któremu kres położyły liczne epidemie oraz wybuch I wojny polsko - szwedzkiej. Kolejne wojny i epidemie przyczyniły się do upadku miasta. Dopiero około połowy XIX wieku dla Rastenburga nadszedł okres rozwoju. Miasto uzyskało połączenie kolejowe z większymi miastami prowincji. Powstało wówczas wiele nowych zakładów przemysłowych oraz instytucji użyteczności publicznej.

Kolejny kryzys, który przyniósł ze sobą wybuch I wojny światowej trwał do lat 30 - tych XX wieku. W końcu stycznia 1945 roku, po zajęciu miasta przez wojska radzieckie zamek i większa część staromiejskiej zabudowy miasta zostały spalone. W 1945 miasto zostało wcielone do Polski. Większość mieszkańców wysiedlono do Niemiec. Początkowo miasto nosiło historyczną nazwę Rastembork, ale rozważano także nazwę Raściborz i Raścibórz, ostatecznie jednak 7 maja 1946 roku nadano miastu nową nazwę *Kętrzyn* od nazwiska Wojciecha Kętrzyńskiego, historyka z XIX wieku walczącego z germanizacją Mazur. W pobliżu Kętrzyna w Gierłozie mieściła się (1941-1944) główna kwatera A. Hitlera (Wilczy Szaniec).

W mieście zachowało się wiele zabytków związanych z jego historią. Jeśli będą odpowiednio zadbane i wyeksponowane mogą przyczynić się do poprawy wizerunku i podniesienia atrakcyjności turystycznej.

Do najważniejszych zabytków należy zaliczyć:

- 1) Zamek krzyżacki,
- 2) Bazylika św. Jerzego,

- 3) Kościół św. Jana,
- 4) budynek dawnej Łoży Masońskiej „Trzy Bramy Świątyni”,
- 5) Fortyfikacje miejskie,
- 6) Kościół św. Katarzyny,
- 7) Ratusz,
- 8) budynek Starostwa,
- 9) Stado Ogierów.

4.3. KLIMAT

Pod względem warunków termicznych Kętrzyn i jego okolice należą do jednych z najchłodniejszych w Polsce. Średnia temperatura roczna wynosi 6,5°C. Średnia maksymalna temperatura lipca wynosi 21,9°C, a średnia minimalna w lutym -7,3°C. Pierwsze przymrozki jesienne występują w pierwszej dekadzie września, a ostatnie w końcowych dniach maja. Okres wegetacyjny trwa około 207 dni i jest znacznie krótszy od średniej krajowej.

W okresie lata spada około 47% rocznej sumy opadów, jesienią 25%, w zimie - 15% i najmniej na wiosnę - 13% rocznej sumy opadów. Przeciętna liczba dni z opadem wynosi około 185, przy czym miesiącem o najmniejszej liczbie dni z opadem jest marzec, natomiast największą liczbę tych dni wykazują grudzień, styczeń i luty.

Występuje przewaga wiatrów południowo-wschodnich, południowych i południowo-zachodnich. **Wiąże się to z warunkami lokalnymi Kętrzyna, położonego w dolinie rzeki Guber.**

4.4. KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA

Miasto Kętrzyn położone jest we północnej części województwa warmińsko – mazurskiego, w **południowo-wschodniej** części powiatu kętrzyńskiego. Pozostałe centra gmin powiatu kętrzyńskiego zlokalizowane są odpowiednio:

- w kierunku północny – wschód: Srokowo,
- w kierunku północnym: Barciny,
- w kierunku północny-zachód: Korsze,
- w kierunku południowo-zachodnim: Reszel.**

Kętrzyn oddalony jest od stolicy województwa Olsztyna o około 90 km. Miasto to ma powiązania z innymi ośrodkami głównie przez drogi wojewódzkie. Przez Kętrzyn przebiega linia kolejowa relacji Olsztyn – Ełk – Białystok.

Miasto posiada dobrze rozwinięty układ wewnętrzny komunikacji na który składają się drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz drogi wewnętrzne. Największy problem stanowi tranzyt nadmiernie obciążający centrum miasta.

Kętrzyn posiada także dobrze rozwiniętą infrastrukturę sieciową: wodociągową, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, gazową, telekomunikacyjną, elektroenergetyczną i ciepłowniczą.

Sieć wodociągowa o łącznej długości 108,2 km, z czego: 15,9 km stanowi sieć magistralna, 50,6 km to sieć rozdzielcza a resztę stanowią przyłącza w liczbie 1690 (o łącznej długości 47,5km). Stopień zwodociągowania Miasta wynosi 100%. Sieć zaopatruje ponadto szereg miejscowości znajdujących się na terenie Gminy Kętrzyn.

Kętrzyn posiada głębinowe ujęcia wody, które w pełni zaspokajają potrzeby miasta. Spółka komunalna eksploatuje dwa ujęcia wody: Stację Uzdatniania Wody „Zachód” w Jeżewie i Automatyczną Stację Uzdatniania Wody „Wschód” w Karolewie.

Sieć kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 116,1 km, z czego: 62,1 km stanowi sieć kolektorowa a resztę stanowią przyłącza w liczbie 1606 (o łącznej długości 54km). Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta 30.500 osób. Ponadto na terenie miasta znajduje się ok. 100 **zbiorników bezodpływowych** (dane szacunkowe). Ilość ścieków dowożonych z nich wozami asenizacyjnymi, w stosunku do wody pobranej z sieci wynosi ok. 1%.

W Mieście funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków „Trzy Lipy”. Jest to obiekt stosunkowo nowy, oddany do użytku w 1998r. Projektowa przepustowość to 12.000 m³

ścieków na dobę przy ładunku 70.000 RLM. W chwili obecnej obiekt pracuje pod pełnym obciążeniem ładunkiem i 50% obciążeniem hydraulicznym. Ścieki oczyszczone zrzucane są do odbiornika, jakim jest rzeka Guber. Posiadając wolne moce technologiczne przyjmuje także ścieki z części gminy wiejskiej Kętrzyn.

Zużycie gazu na jednego mieszkańca w 2005r. wynosiło 144,8 m³, a na jednego odbiorcę (korzystającego) 620,3 m³. Miasto zaopatrywane jest przez Pomorską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Olsztynie, która jest właścicielem całości sieci rozdzielczej.

Roczne zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w 2005r. wynosiło 428,5 MW*h, a na jednego korzystającego (odbiorcę) 1.173,5 MW*h. Przesył energii elektrycznej na terenie Miasta odbywa się liniami średniego napięcia zasilanymi z Głównego Punktu Zasilania GPZ Kętrzyn, poprzez stacje transformatorowe i dalej liniami niskiego napięcia. Na terenie Miasta jest 5 ciągów linii średniego napięcia do zasilania drobnych odbiorców komunalnych i przemysłowych oraz 3 linie dla dużych odbiorców przemysłowych. Linie te wykonane są zasadniczo jako kablowe i napowietrzne z przewodami gołymi i izolowanymi. Całkowita długość linii 15 kV wynosi ok. 50 km a linii napowietrznych z przyłączami 0,4 kV ok. 123 km.

Merytorycznie za działalność w zakresie gospodarki odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalnik” Sp. z o.o., obsługująca ok. 80% mieszkańców Miasta oraz przedsiębiorstwa działające na podstawie indywidualnych zezwoleń.

Komunikacja miejska obsługiwana jest obecnie tylko siecią autobusową, składającą się z 5 regularnych linii, o łącznej trasie przejazdów 23 km. Właścicielem komunikacji miejskiej jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalnik” Sp. z o.o. w Kętrzynie, który w 2005r. przejął przedsiębiorstwo Kętrzyńska Komunikacja Miejska Sp. z o.o. Wyłącznym udziałowcem obu podmiotów było i jest Miasto Kętrzyn.

5. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

5.1. JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE

5.1.1. STAN AKTUALNY

Głównym ciekim wodnym przepływającym przez Kętrzyn jest rzeka Guber będąca prawym dopływem Łyny. Wypływa ona na wysokości około 180m n.p.m. ze źródeł znajdujących się na południowy-zachód od jeziora Guber, położonego na południowy-wschód od wsi Langanki, między Rynem a Kętrzynem. Do rzeki Łyny wpada w Sępopolu, na wysokości około 28m n.p.m. Jej długość wynosi 80,2km, a średni spadek całej rzeki - około 1,33‰. Szerokość koryta jest bardzo zmienna, średnia 3 - 4m, a w partiach ujściowych około 10m. Dorzecze rzeki Guber o powierzchni 1612,3km² wyznacza dział wodny III-go rzędu. Pierwszym większym lewobrzeżnym dopływem Gubra jest rzeka Dajna, drugim rzeka Sajna. Największym prawobrzeżnym dopływem Gubra jest rzeka Liwna.

Na terenie miasta znajdują się również dwa zbiorniki wodne - Jeziorko Miejskie oraz część Rozlewiska Wopławka.

Jeziorko Miejskie (powierzchnia 8,2ha) posiada status zbiornika przepływowego. Usytuowane jest pomiędzy Rozlewiskiem Wopławka a rzeką Guber. Zbiornik odbiera wody opadowe od okolicznych kolektorów deszczowych. Z uwagi na niską sprawność układu kanalizacji w sąsiedztwie Jeziorka Miejskiego (mała przepustowość, zarośnięcie światła przewodów systemem korzeniowym sąsiednich drzew, chemiczna i mechaniczna erozja elementów betonowych kanałów) istnieje zagrożenie (w okresach roztopów wiosennych) zalania najbliższych ulic.

Rozlewisko Wopławka jest terenem o charakterze podmokłym, utrzymującym się w znacznej części roku w prawie niezmienionych granicach. Rozlewisko jest tylko w niewielkim procencie usytuowane w granicach administracyjnych miasta Kętrzyn. Pozostała część znajduje się na terenie Gminy Kętrzyn. Na podstawie porozumienia z 1993 roku zawartego między Wojewodą Olsz-

tyńskim a Burmistrzem Miasta Kętrzyn, powierzyło Burmistrzowi Miasta sprawowanie kontroli w zakresie ochrony użytku ekologicznego. Od 2009r. zgodnie z rozporządzeniem Nr 28 Wojewody warmińsko Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009. nad obiektem tym nadzór sprawuje Wojewoda Warmińsko-Mazurski. Należy uznać, zatem Rozlewisko Wopławka jako część wewnętrznej sieci hydrograficznej miasta.

Na wysokości miasta nie ma punktów pomiarowych, wobec czego analizę stanu wód rzeki Guber przeprowadzamy na podstawie parametrów uzyskanych poniżej miasta w punkcie pomiarowym w m. Sępopol w 2007r. oraz w m. Sępopol, Garbno i pon. Kętrzyna w 2008r. znajdujących się w sieci europejskiego systemu monitoringu wód śródlądowych URUROWATERNET.

Ocena jakości wód rzek:

Rzeka	Lokalizacja przekroju	Km biegu rzeki	Ocena ogólna	Wskaźniki decydujące o ocenie ogólnej	Uwagi
2007 rok					
Guber	Pow. ujścia do Łyny - Sępopol	0,1	IV	Barwa, Z _{og} , OWO, ChZT-Mn, ChZT-Cr, N _K , NO ₃ , b.coli fek., og.b.coli	Wody na całej długości odpowiadały IV klasie. Na tą klasyfikację wpłynęły wszystkie wskaźniki opisane w kolumnie obok. Stan analogiczny jak w poprzednim roku.
2008 rok					
Guber	Pon. Kętrzyna Garbno Sępopol	48,6 38,5 0,1	IV	OWO, P _{OGr} , Z _{OGr} , N-NO ₃ , N _{OGr} , N _{Kr}	Ocena stanu ekologicznego - umiarkowana.

Powyższe zapisy wskazują na nieznaczną poprawę, w ostatnich latach, stanu wód rzeki nawet przy trzech znaczących punktach zrzutów, jakimi są oczyszczalnie ścieków w Karolewie, Trzech Lipach i Garbnie. Pomimo realizowanych sukcesywnie inwestycji sieciowych i infrastrukturalnych nie udaje się w sposób znaczący poprawić stanu sanitarnego i biologicznego rzeki.

Także zmiana systemu zabiegów agrotechnicznych i struktury zagospodarowania gleb w obszarze zlewni rzeki Guber, pociągająca za sobą mniej intensywne korzystanie ze środowiska nie wpłynęła istotnie na zmianę klasy czystości wód rzeki.

Miasto korzysta z dwóch ujęć wody głębinowej i stacji uzdatniania wody, zlokalizowanych poza terenem administracyjnym miasta, a obsługiwanych przez spółkę komunalną świadczącą usługi dla mieszkańców miasta jak i w części dla mieszkańców gminy. Spółka posiada sieć o łącznej długości ok. 102km. Stopień zwodociągowania miasta Kętrzyn wynosi 99,9%. Głównym materiałem, z którego wykonana jest sieć, jest żeliwo i PVC.

Pod względem bakteriologicznym wyprodukowana woda odpowiada wskaźnikom opublikowanym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia (parametry są znacznie niższe od dopuszczalnych). Także wskaźniki fizykochemiczne i organoleptyczne wyprodukowanej wody nie przekraczają dopuszczalnych wartości.

Woda dostarczona do sieci rozdzielczej 2008r.:

Produkcja	1847350
Woda wtłoczona	1647200
Sprzedaż, w tym:	1386886
- gospodarstwa domowe	1135635
- strefa materialna	113548
- strefa niematerialna	137703

Źródłem wody słodkiej są też opady atmosferyczne.

Analityka zanieczyszczeń opadów atmosferycznych przez uprawnione służby odbywa się z odniesieniem danych do powiatu, więc nie możemy bezpośrednio mówić o problemach miasta bowiem dane, z których czerpaliliśmy przy opracowaniu sprawozdania są uśrednieniem dla regionu powiatu kętrzyńskiego.

	Siarczany	Chlor-i	Azotany i azotyiny	Azot amonowy	azot ogólny	Fosfor ogólny	sód	Potas	wapń	Magnez	Cynk	Miedź
Powiat	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok	kg/ha rok
2007												
Kętrzyński	16,27	8,57	2,71	4,66	9,12	0,21	4,12	1,42	6,55	1,52	0,328	0,0292
2008												
Kętrzyński	17,30	11,49	3,49	5,24	12,24	0,38	4,55	1,76	6,79	1,28	0,496	0,0325

Wody opadowe mają zmienny skład chemiczny i zróżnicowane parametry fizyczne. Istotny wpływ na te elementy opadu mają zanieczyszczenia i zmienne warunki meteorologiczne (w szczególności powstawanie i ruch frontów atmosferycznych). Linie trendu dla poszczególnych ładunków mają tendencję spadkową. W 2007r. zmalał ładunek sumaryczny substancji zdeponowanych na obszarze województwa o 46,6 kg/ha i był mniejszy niż średni dla całego obszaru Polski o 17.7%. W 2008r. zmalał ładunek sumaryczny substancji zdeponowanych na obszarze województwa o 52,1 kg/ha i był mniejszy niż średni dla całego obszaru Polski o 3% - w porównaniu do 2007r. niestety nastąpił wzrost obciążenia o 11,8%, przy niższej średniorocznej sumie wysokości opadów o 42,9 mm.

5.1.2. ZAGROŻENIA

Ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych

- 1) czynniki występujące na terenie miasta Kętrzyn,
- 2) czynniki alochtoniczne (trafiające do rzeki poza obszarem miasta).

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie miasta należą:

- spływy obszarowe z terenów rolnych,
- nieuregulowane spływy wód deszczowych z terenów zurbanizowanych i przemysłowych,
- niesprawnie działające systemy urządzeń melioracyjnych,
- przesięki z nieszczelnych szamb z gospodarstw położonych przy rzekach i rowach melioracyjnych,

Głównym źródłem zanieczyszczeń jest niekontrolowany zrzut ścieków bytowo – gospodarczych z terenów wiejskich oraz z jednostek pływających, a także spływ związków organicznych z pól uprawnych (głównie związki azotowe i fosforowe). Ogniskami zanieczyszczeń są także nieszczelne szamba. Głównymi źródłami zanieczyszczeń rzeki Guber są:

- oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna Trzy Lipy w Kętrzynie;
- oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna Karolewie;
- oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna w Garbnie;
- oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna w Wopławkach;

Zagrożenia i ochrona wód podziemnych

- nieuporządkowana gospodarka ściekowa,
- oddziaływanie zanieczyszczonych wód powierzchniowych,
- migracja substancji zanieczyszczających w rejonach przemysłowych, o nieuregulowanej gospodarce ściekami deszczowymi,
- zwyczajowe wypalanie traw i ściernisk jest przyczyną powstawania rakotwórczych związków WWA i ich powolnej migracji do wód podziemnych,
- dzikie wysypiska odpadów oraz ogólnodostępne, nie zabezpieczone przed migracją zanieczyszczonych wód opadowych stacje paliw,
- wadliwe technologie rolnicze, melioracje techniczne, niewłaściwa konserwacja i eksploatacja tego systemu.

Źródła zanieczyszczeń wód opadowych

- emisje zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
- zanieczyszczone powierzchnie utwardzone,

Degradacja środowiska i zmiany przestrzeni wywołane tymi czynnikami są następujące:

- obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych (zaburzenia cyklu hydrologicznego)
- likwidacja oczek wodnych, obszarów podmokłych i zadrzewień śródpolnych
- przebudowa koryt rzecznych (prostowanie trasy, sztuczne umocnienie brzegowe, itp.)
- likwidacja zadrzewień brzegowych
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntowych oraz wzmożony proces erozji na terenie całej zlewni.

Stopień zanieczyszczenia wód podziemnych zależy od:

- lokalizacji ognisk zanieczyszczeń,
- stopnia izolacji warstw wodonośnych i wychodni,
- skażenia pozostałych komponentów środowiska.

5.1.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE

Cel strategiczny: Dążenie do poprawy jakości wód powierzchniowych, ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania oraz zahamowanie zmian stosunków wodnych na terenie miasta

Cele krótkoterminowe 2012:

1. Zapewnienie mieszkańcom miasta dostawy odpowiedniej jakości i ilości wody pitnej
2. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków
3. Dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i rolnictwie

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Zapewnienie mieszkańcom miasta dostawy odpowiedniej jakości i ilości wody pitnej:
 - modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej,
 - modernizacja systemów ujęć i uzdatniania wody,
2. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków:
 - rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji sanitarnej, deszczowej, melioracyjnej,
 - budowa systemów podczyszczania ścieków deszczowych,
 - modernizacja oczyszczalni ścieków,

3. Dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i rolnictwie:
- wdrażanie systemów wodooszczędnych,
 - opomiarowanie odbiorców,

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Dążenie do osiągnięcia właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym
2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł przemysłowych, komunalnych i rolniczych
3. Dążenie do zahamowania zmian stosunków wodnych

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Dążenie do osiągnięcia właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym:
 - likwidacja punktowych zrzutów zanieczyszczeń,
 - likwidacja obszarowych zrzutów zanieczyszczeń,
 - ochrona miejsc szczególnie wrażliwych,
 - rozszerzanie listy jednostek odprowadzających ścieki do oczyszczalni ścieków w Kętrzynie (posiadającej nie wykorzystaną przepustowość hydrauliczną),
2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł przemysłowych, komunalnych i rolniczych:
 - rozwój proekologicznych systemów gospodarki rolnej,
 - właściwy dobór i organizacja procesów technologicznych,
 - ustalanie stref oraz egzekwowanie należytych zasad postępowania w strefach ochronnych,
 - organizacja właściwego systemu odwodnienia terenu oraz zbierania, odprowadzania i utylizacji ścieków,
3. Dążenie do zahamowania zmian stosunków wodnych:
 - zachowywanie zbiorników, oczek śródpolnych, rozlewisk,
 - utrzymywanie właściwych proporcji powierzchni biologicznie czynnych w stosunku do zagospodarowywanych terenów,
 - ograniczanie usuwania drzew i krzewów,
 - likwidacja nieczynnych studni,
 - zachowanie naturalnych zlewni, kierunków spływu wód powierzchniowych i opadowych.

5.2. JAKOŚĆ POWIETRZA

5.2.1. STAN AKTUALNY

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenia komponentów środowiska, który jednocześnie decyduje o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin.

Ocena stanu powietrza dokonywana była w 2007-2008r. (podobnie jak i w latach poprzednich) w ramach kompleksu badań prowadzonych przez WIOŚ w Olsztynie i PSSE Kętrzyn. Na tej podstawie ustalono:

stacje pomiarowe	substancja	SO ₂		NO ₂	PM10		Ołów	Arsen	Nikiel	Kadm
		24h	rok	rok	24h	rok	rok	rok	rok	rok
	czas uśrednienia	24h	rok	rok	24h	rok	rok	rok	rok	rok

	dopuszczalne i docelowe poziomy substancji w powietrzu	125 µg/m ³	20 µg/m ³	46 µg/m ³	50 µg/m ³	40 µg/m ³	0,5 µg/m ³	6 µg/m ³	20 µg/m ³	5 µg/m ³
	dopuszczalna częstotliwość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	3			35					
2007										
Piłsudskiego 5	średnia	-	0,9	24,2	-	-	-	-	-	-
2008										
Piłsudskiego 5	średnia	-	1,4	17,1	-	-	-	-	-	-

Badany dwutlenek azotu pochodzi w szczególności z komunikacji samochodowej i energetyki, z kolei źródłem dwutlenku siarki bywają zwykle paleniska przemysłowe, domowe, spalające paliwa stałe, zwłaszcza węgiel kamienny (zawierający siarkę) w celach energetycznych.

Analizując dane z różnych miast w województwie stwierdzić należy, że powietrze atmosferyczne w Kętrzynie nie jest znacząco zanieczyszczone, a wykazane zanieczyszczenie nie przekracza dopuszczalnych poziomów.

5.2.2 ZAGROŻENIA

Rozróżniamy trzy rodzaje źródeł tych zanieczyszczeń:

- 1) punktowe,
- 2) powierzchniowe,
- 3) liniowe.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Kętrzyn są:

- źródła energetyczne;
Charakteryzują się dużą wysokością, z czym oddziałują w mniejszym stopniu na stan powietrza w mieście, a zanieczyszczenia transportowane są na duże odległości (emisja pyłu, tlenków siarki, tlenków azotu, tlenków węgla).
- źródła przemysłowe;
Emisja z wysokich i niskich źródeł, zanieczyszczenia analogiczne jak w przypadku źródeł energetycznych oraz związki organiczne, związki nieorganiczne fluoru i siarki, metale ciężkie, substancje specyficzne, zależne od rodzaju produkcji.
- źródła komunalno – bytowe;
Kotłownie lokalne, paleniska domowe, zakłady użyteczności publicznej, opalane często węglem i koksem niskiej jakości. Mają znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe – takie jak dla źródeł energetycznych oraz sadze i węglowodory.
- źródła transportowe;
Emisja zanieczyszczeń na niskiej wysokości, tworzą niska emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki.
- pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu;
- zanieczyszczenia alochtoniczne, napływające spoza terenu miasta.

5.2.3 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: JAKOŚĆ POWIETRZA

Cel strategiczny: Utrzymanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego zgodnego zobowiązującymi standardami poprzez dalsze ograniczanie emisji zanieczyszczeń

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

1. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,
2. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji,
3. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł produkcyjnych,
4. Rozwój i dostosowanie monitoringu powietrza do obowiązujących przepisów.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych:
 - promocja komunikacji publicznej,
 - promocja „ekologicznych” rozwiązań w komunikacji publicznej,
2. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji:
 - intensyfikacja kontroli prawidłowości eksploatacji urządzeń energetycznych.
3. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł produkcyjnych:
 - wykorzystanie mocy grzewczej, dostaw ciepłej wody istniejących, komunalnych systemów grzewczych,
4. Rozwój i dostosowanie monitoringu powietrza do obowiązujących przepisów:
 - uczestnictwo w programach monitorowania stanu środowiska organizowanych przez podmioty uprawnione.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,
2. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji,
3. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł produkcyjnych,
4. Rozwój i dostosowanie monitoringu powietrza do obowiązujących przepisów.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych:
 - wspieranie „ekologicznych” rozwiązań w komunikacji publicznej,
 - przebudowa układów komunikacyjnych celem „wietrzenia” miasta, uwzględnianie w ramach przebudowach dróg tworzenia miejsc postojowych dla rowerów,
 - tworzenie nowych ścieżek rowerowych,
2. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji:
 - przebudowa systemów grzewczych wysokoemisyjnych celem włączania do istniejących sieci grzewczych lub zmiany nośników energii na bardziej przyjazne środowisku,
 - instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i rozbudowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych
 - instalowanie urządzeń ochrony powietrza.
 - obniżenie zapotrzebowania na ciepło poprzez termomodernizacje obiektów,
 - rozbudowa sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej),
3. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł produkcyjnych:
 - zmiana systemów technologicznych na bardziej „ekologiczne”,
 - wykorzystanie mocy grzewczej, dostaw ciepłej wody istniejących, komunalnych systemów grzewczych,
4. Rozwój i dostosowanie monitoringu powietrza do obowiązujących przepisów:
 - uczestnictwo w programach monitorowania stanu środowiska organizowanych przez podmioty uprawnione.

5.3. HAŁAS I WIBRACJE

5.3.1. STAN AKTUALNY

Hałas jest jednym z rodzajów zanieczyszczeń, do którego zaliczane są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16000 Hz (art. 3 ust. 4 i 5 ustawy Prawo Ochrony Środowiska Dz. U. Nr 62 poz. 627). Natomiast dźwiękiem nazywamy rozchodzące się zaburzenie (drgania) cząsteczek powietrza. Można je opisać ciśnieniem oraz częstotliwością drgań. Za względu na sposób słyszenia dźwięków przez człowieka (człowiek słyszy dźwięki w skali logarytmicznej) wprowadzono pojęcie poziomu ciśnienia zdefiniowanego jako $L=10\log(P2/P02)$ [dB]. Wartości progowe poziomów hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 roku (Dz.U. Nr 8 poz. 81). Są one wyrażone za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej.

Najbardziej odczuwalnym i uciążliwym na terenach zabudowanych jest hałas komunikacyjny oraz hałas przemysłowo-instalacyjny.

Na terenie miasta w 2007r. WIOŚ w Olsztynie prowadził badanie hałasu komunikacyjnego w 10 punktach skorelowanych z przebiegiem głównych szlaków komunikacyjnych. Badania były prowadzone w miesiącu sierpniu w godzinach dziennych. W żadnym z punktów pomiarowych równoważny poziom dźwięku nie przekraczał wartości progowej ustalonej dla terenów zabudowy mieszkaniowej, tj. wartości 75dB. We wszystkich badanych punktach równoważny poziom dźwięku przekraczał wartości dopuszczalne odpowiednie dla danej klasyfikacji terenu przekroczenia te dawały wartość od ok. 4 do 11 dB. Ze względu na specyficzny dobór lokalizacji punktów pomiarowych wyników badania nie można odnosić do całego miasta.

W 2008r. WIOŚ nie prowadził badań emisji hałasu na terenie miasta.

W latach 2007-2008r. skargi trafiające do Urzędu Miasta w Kętrzynie były sporadyczne (np. hałas klimatyzatora we wspólnocie mieszkaniowej) a podjęte działania naprawczo-zaradcze skuteczne.

5.3.2 ZAGROŻENIA

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy na terenie Kętrzyna stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi. Jest on uciążliwy głównie dla budynków zlokalizowanych w pobliżu takich obiektów. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas może sięgać poziomu 80 - 125 dB i w znacznym stopniu przenosić się na tereny sąsiadujące. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

Najbardziej narażona na hałas przemysłowy jest ludność zamieszkująca w sąsiedztwie zakładów:

- Philips Lightning Farel Mazury Sp. z o.o. z Kętrzyna (produkcja elektrotechniczna),
- ZPO Warmia z Kętrzyna (produkcja odzieżowa),
- MTI Furninova Polska Sp. z o.o. z Kętrzyna (produkcja mebli),
- „Majonezy” SPPH z Kętrzyna (produkcja spożywcza),
- Do źródeł hałasu przemysłowego na terenie miasta Kętrzyna należą przede wszystkim:
 - urządzenia technologiczne i instalacje wyciągowe w zakładach produkcyjnych,
 - urządzenia i instalacje chłodnicze,
 - wolnostojące maszyny, nie posiadające zabezpieczeń akustycznych,
 - maszyny i urządzenia pracujące w pomieszczeniach nieprzystosowanych (bez izolacji akustycznej),
 - transport wewnątrzzakładowy,
 - aparatura nagłaśniająca w obiektach rozrywkowych.

Do najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu należy komunikacja drogowa. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Poziomy dźwięku środków komunikacji drogowej są wysokie i wynoszą 75-90 dB, przy dopuszczalnych natężeniach hałasu w środowisku w otoczeniu budynków mieszkalnych do 67 dB w porze nocnej i do 75 dB w porze dziennej.

Na terenie miasta Kętrzyn kwestia dostosowania infrastruktury drogowej do natężenia transportu i komunikacji jest sprawą priorytetową. Charakter miasta Kętrzyna, z dobrze rozwiniętą siecią ulic i dróg i wzmożonym ruchem w kierunku terenów rekreacyjno - wypoczynkowych sprawia, że głównym źródłem hałasu jest tu właśnie komunikacja drogowa i kolejowa. Największe zagrożenie hałasem stwarzają drogi Kętrzyn-Mragowo i Kętrzyn-Bartoszyce. W latach osiemdziesiątych poziom hałasu komunikacyjnego był badany przez WIOŚ (wówczas OBiKS).

Znaczącym źródłem hałasu są także linie kolejowe i stacje postojowe. Według modelowej analizy potencjalnego zagrożenia hałasem kolejowym w sieci głównych tras kolejowych w kraju w oparciu o aktualne rozkłady jazdy wykonane przez Instytut Ochrony Środowiska, trasy kolejowe o natężeniu ruchu porównywalnym z miastem Kętrzyn generują w porze dziennej hałas o zasięgu 60 dB w granicach 50 – 100 m, w porze nocnej hałas o zasięgu 50 dB o zasięgu poniżej 150 m.

Szacuje się, że w skali kraju aż 1/4 mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania „oszczędnych” materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, dźwigów, hydroforów, zsyków. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

5.3.3 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: HAŁAS I WIBRACJE

Cel strategiczny: Dążenie do zmniejszenia uciążliwości akustycznej dla mieszkańców i rozpoznanie sytuacji akustycznej w mieście

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

1. Ograniczanie poziomu hałasu na terenach, gdzie jego natężenie odczuwalne jest jako uciążliwe, szczególnie na terenach gęstej zabudowy mieszkalnej (dotyczy to przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg)
2. Ograniczanie hałasu pochodzenia przemysłowego i robót budowlanych
3. Rozpoznanie sytuacji akustycznej w mieście

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Ograniczanie poziomu hałasu na terenach, gdzie jego natężenie odczuwalne jest jako uciążliwe, szczególnie na terenach gęstej zabudowy mieszkalnej (dotyczy to przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg):

- reorganizacja układów komunikacyjnych wewnątrz osiedlowych i wewnątrz miejskich, budowa obwodnic, poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg, zapewnienie płynności tras – zielona fala
- promocja komunikacji miejskiej,
- promocja komunikacji rowerowej,

2. Ograniczanie hałasu pochodzenia przemysłowego i robót budowlanych

- tworzenie naturalnych barier izolujących - pasów zadrzewień, zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem drogowym i kolejowym, np.: budowa ekranów akustycznych, wymiana okien na dźwiękoszczelne,
- zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem do urządzeń, maszyn, linii technologicznych, wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu,

3. Rozpoznanie sytuacji akustycznej w mieście

- opracowanie programów ograniczenia hałasu na terenach, gdzie przekracza on wartość dopuszczalną.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna.
2. Ograniczanie hałasu pochodzenia przemysłowego i robót budowlanych

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna:

- uwzględnienie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem, stosownie do wymogów ustawy Prawo ochrony środowiska, między innymi poprzez właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej

2. Ograniczanie hałasu pochodzenia przemysłowego i robót budowlanych

- tworzenie naturalnych barier izolujących - pasów zadrzewień, zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem drogowym i kolejowym, np.: budowa ekranów akustycznych, wymiana okien na dźwiękoszczelne,
- zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem do urządzeń, maszyn, linii technologicznych, wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu,

5.4. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

5.4.1. STAN AKTUALNY

Naturalne pola elektromagnetyczne, takie jak pole magnetyczne Ziemi, pola związane ze zjawiskami zachodzącymi w atmosferze Ziemi oraz pola pochodzące z przestrzeni pozaziemskiej są obecne w środowisku od początku istnienia życia. Nowym czynnikiem występującym w środowisku naturalnym są pola elektromagnetyczne wytwarzane sztucznie.

Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię widmo promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na:

- 1) promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych,
- 2) promieniowanie niejonizujące.

Źródłem emisji fal elektromagnetycznych są:

- stacje i linie energetyczne o napięciu 110 kV, 220 kV i 400 kV,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radiolokacji i radionawigacji,
- nadajniki radiowe, stacje CB-radio oraz stacje bazowe trunkingowej sieci łączności radiotelefonicznej;
- urządzenia emitujące PEM wykorzystywane w placówkach medycznych, w przemyśle oraz ośrodkach naukowo-badawczych.

Z uwagi na to, że jest to zjawisko nie do końca rozpoznane i empirycznie nie zbadane trudno jest określić jego wpływ na środowisko oraz organizmy żywe.

Na terenie miasta Kętrzyna pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych nie prowadzono, jednak biorąc pod uwagę coraz liczniejsze budowane stacje bazowe – na zbiorniku przy ul. Jagiełły, kościele przy ul. Sikorskiego 15, na Komendzie Policji przy ul. Wojska Polskiego należy zakładać konieczność utworzenia systemu monitorowania tego zjawiska, tym bardziej, że obszary oddziaływania obejmują tereny zabudowy mieszkalnej. Pozwoli to na przygotowanie i wprowadzenie przez stosowne władze programów naprawczych eliminujących lub ograniczających działalność instalacji emitujących pola elektromagnetyczne o wartościach przekraczających dopuszczalne poziomy.

Obecnie, w myśl obowiązujących przepisów, nowe i przebudowywane stacje bazowe telefonii komórkowej nie podlegają procedurze oceny oddziaływania na środowisko ze względu na niską moc emisji, w związku z czym brak jest szczegółowego rozpoznania rozwoju tego zjawiska w mieście.

5.4.2 ZAGROŻENIA

Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi. W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów i ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych.

Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych. Są również wytwarzane przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle czy badaniach naukowych. Na terenie miasta Kętrzyn źródłem promieniowania jonizującego są aparaty do RTG zlokalizowane na terenie przychodni i szpitali.

Promieniowanie niejonizujące

Jest to takie promieniowanie, którego energia nie powoduje procesu jonizacji w trakcie oddziaływania na materię (w tym na ciało człowieka). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. nr 192 poz. 1883), źródłami promieniowania niejonizującego są urządzenia wytwarzające:

- pole elektromagnetyczne i magnetyczne stałe,
- pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, takie jak: stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia linie wysokiego napięcia 110 kV
- pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300000 MHz (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokalizacyjne)
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości 0 – 0,5 Hz, 0,5- 50 Hz oraz 50 Hz – 1000 Hz.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego na terenie miasta Kętrzyna są (częstotliwość przemysłowa 50 Hz):

1. elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia, o napięciach znamionowych 110 i 220 kV (Kętrzyn Biskupiec, Kętrzyn - Giżycko, Kętrzyn - Korsze, Kętrzyn - Reszel, Kętrzyn Mrągowo I, Kętrzyn - Mrągowo II, Kętrzyn - Wydminy)
2. stacje transformatorowe, o napięciu znamionowym 110 kV i 220 kV,
3. stacje bazowe telefonii komórkowej.

5.4.3 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Cel strategiczny: Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z sztucznym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

- Dopuszczenie wyspecjalizowanych jednostek w aparaturę badawczą do pomiarów promieniowania elektromagnetycznego.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

- Dopuszczenie wyspecjalizowanych jednostek w aparaturę badawczą do pomiarów promieniowania elektromagnetycznego.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Kontynuacja okresowych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych.
2. Eliminacja ewentualnych zagrożeń, spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Kontynuacja okresowych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych:
 - uczestnictwo w działaniach jednostek kontrolnych,
2. Eliminacja ewentualnych zagrożeń, spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych:
 - ustalanie obszarów ograniczonego użytkowania,

5.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE

5.5.1. STAN AKTUALNY

Poważne awarie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami poważną awarią jest zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Poważną awarią przemysłową jest natomiast poważna awaria mająca miejsce na terenie zakładu.

Ze względu na zagrożenie jakie może powodować poważna awaria, bardzo ważna jest identyfikacja wszystkich źródeł zagrożenia, wyznaczenie obszaru potencjalnego oddziaływania oraz wprowadzenie stosownych zabezpieczeń. Z uwagi na transgraniczny charakter oddziaływania konieczna jest współpraca wielu gmin w celu zapobiegania zagrożeniom oraz skutecznego reagowania.

Potencjalne zagrożenie ekologiczne i chemiczne związane jest z:

- zakładami przemysłowymi, w których stosuje się, przetwarza lub magazynuje substancje i preparaty niebezpieczne,
- transportem substancji i preparatów niebezpiecznych, które są przewożone środkami komunikacji drogowej i kolejowej,
- zakładami przemysłowymi posiadającymi w obrocie produkty destylacji ropy naftowej oraz skrajnie łatwopalne gazy skroplone i gaz ziemny.

Pożary

Zabudowa miasta Kętrzyn ogranicza w bardzo dużym stopniu powstanie pożarów blokowych lub też przestrzennych, którym towarzyszyć mogą duże obszarowo zagruzowania. Wynika to z faktu, że jest to zabudowa luźna maksymalnie 4-o piętrowa i dużej mierze z wykorzystaniem materiałów budowlanych niepalnych lub trudnozapalnych. Pożary powstać mogą oraz objąć swoim zasięgiem pojedyncze budynki a ich intensywność zależna będzie jedynie od rodzaju obiektu ze szczególnie dużym przyrostem parametrów w przypadku budynków starych, przedwojennych gdzie do budowy wykorzystywane było drewno. Takie budynki nie stanowią jednak skupisk a jedynie pojedyncze obiekty otoczone budynkami nowymi.

Zagrożenia naturalne

Przez katastrofę naturalną rozumie się zdarzenie związane z działaniem sił natury. Mogą to być: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powódzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników chorób roślin i zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu. Zjawiska naturalne mają zazwyczaj charakter gwałtowny i nieprzewidywalny.

5.5.2. ZAGROŻENIA

Na terenie miasta nie ma zakładów, które mogą być sprawcą poważnej awarii w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.Nr 62 poz. 627, z późn. zm.).

Charakterystyka zabudowy m. Kętrzyna oraz wynikające z tego zagrożenia pożarowe w Kętrzynie ocenić należy na poziomie niskim.

Zagrożenia naturalne ze względu na swój charakter i źródło przyczyn są nieprzewidywalne.

5.5.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE

Cel strategiczny: Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z możliwością wystąpienia poważnych awarii i zagrożeń naturalnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

1. Utworzenie bazy danych o rodzaju, ilości i lokalizacji substancji chemicznych stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska.
2. Ochrona ludności miasta przed skutkami poważnej awarii lub klęsk żywiołowych.
3. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Utworzenie bazy danych o rodzaju, ilości i lokalizacji substancji chemicznych stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska:
 - baza danych
2. Ochrona ludności miasta przed skutkami poważnej awarii lub klęsk żywiołowych:
 - opracowanie programów postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej,
3. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych:
 - upowszechnienie informacji o obowiązującym systemie alarmowym i zasadach postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii.
2. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii:
 - działania techniczne, organizacyjne
2. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych:
 - upowszechnienie informacji o obowiązującym systemie alarmowym i zasadach postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej.

5.6. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY

5.6.1. STAN AKTUALNY

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Na terenie miasta Kętrzyn znajduje się kilka podstawowych typów ekosystemów:

- tereny zieleni leśnej i semileśnej,
- pola, ugory, łąki, sady, pastwiska, ogródki działkowe,
- związane z krajobrazem miejskim (parki, skwery, trawniki, cmentarze).

W najbliższej okolicy miasta Kętrzyna nie występują parki narodowe i krajobrazowe (najbliższy to Wigierski Park Narodowy i Mazurski Park Krajobrazowy), nie ma rezerwatów przyrody.

Rozporządzeniem Nr 213 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 7 października 1993 r. uznano za użytek ekologiczny obszar wodno-błotny o pow. 65,91 ha położony na terenie Miasta i Gminy Kętrzyn o nazwie "Rozlewisko Wopławka". W głównej mierze obiekt usytuowany jest na terenie gminy Kętrzyn jednakże na mocy porozumienia piecza nad użytkowaniem powierzona została organom wykonawczym miasta Kętrzyn.

„Rozlewisko Wopławka” (wg M. A. Center) to obszar gdzie stosunkowo niewielką powierzchnię zajmuje otwarta powierzchnia wody, przeważają trzcinowiska i podmokłe łąki.

Roślinność tego terenu należy do klasy: Alnatetea glutinosae. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska a dnia 14 sierpnia 2001r. w sprawie określenie rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92 poz. 1029) olsy i łozowiska zaliczana są do siedlisk podlegających ochronie. Dominuje tu: wierzba szara, trzcina pospolita, pałka szerokolistna oraz turzyce: sztywna, lisia, owłosiona a także żabieniec babka wodna, mozga trzcinowa, wiechlina błotna,

wiechlina łąkowa, rajgras wyniosły, ostrożeń warzywny, wiązówka błotna, krwawica pospolita, tojeść pospolita i innych gatunków.

Na terenie tym występują liczne zwierzęta kręgowy. Spośród ryb w wodach występują m. in. lin, karaś i szczupak. Z płazów występuje tu żaba trawna, żaba moczarowa, żaba wodna oraz kumak nizinny. Z gadów – można spotkać – jaszczurkę zwinkę. Dość licznie występują tu ssaki: karczownik, smużka, piżmak, norka amerykańska, kamionka, łasica, wydra, sarna, lis oraz zajęć szarak. Najliczniejszą gromadą reprezentowaną na terenie Rozlewiska Wopławka są ptaki. Jest to jedno z nielicznych miejsc na terenie województwa, gdzie na tak niewielkiej powierzchni (66ha) gnieździ się przeciętnie 15 – 20 gatunków ptaków wodno-błotnych. Spośród gatunków gnieźdzących się stwierdzono tu występowanie 79 gatunków, spośród zalatujących – 49.

Po mimo małej powierzchni oraz bliskości terenów zurbanizowanych, jest obszarem bardzo atrakcyjnym jako lęgowisko ptactwa wodno-błotnego. Jest to również ważny punkt na trasie migracji ptaków siewkowatych i kaczek.

Na podstawie Rozporządzenia Nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16 czerwca 1998r. ustanowiony został wzdłuż rzeki Guber pas z rygorami odpowiadający wzmożonej ochronie - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber. Stanowi on wraz z doliną rzeki Dajny część korytarza ekologicznego o znaczeniu ponad regionalnym. Całkowita powierzchnia 14 363,8 ha, obejmujący również dolinę Liwny, dolinę Dajny i dolinę Sajny. Położony jest na terenie gmin: Korsze, Barciany, Kętrzyn, miasto Kętrzyn i Reszel.

W obrębie miasta znajduje się także 10 pomników przyrody.

POWIERZCHNIA TERENU

Na terenie miasta nie występują zasoby naturalne.

Na terenie powiatu kętrzyńskiego (szczególnie w jego północno-zachodniej części) przeważają gleby brunatne przy dużym udziale ziem czarnych. Ponadto, stosunkowo dużą powierzchnię zajmują gleby hydrogeniczne (torfowe, murszowotorfowe i murszowate). Kolejnym typem gleby występującym na większych połaciach (dolina rzeki Guber) są mady czarnoziemne. Występują także gleby bielcowe.

Monitoring jakości gleb i ziemi prowadzony jest, w skali powiatu, przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie.

Na terenie miasta w sumie występuje 23 gospodarstw rolnych (23 płatników podatku rolnego), a większość upraw jest prowadzona w formie rodzinnych ogrodów działkowych.

Odczyn i potrzeby wapnowania gleb w powiecie kętrzyńskim.

Przebadana powierzchnia użytków rolnych [ha]	Procentowy udział gleb o odczynie					Procentowy udział gleb wymagających wapnowania				
	pon. 4,5	4,6-5,5	5,6-6,5	6,6-7,2	pow. 7,2	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
2004-2007r										
20458,66 (spadek arealu w stosunku do poprzedniego okresu badań)	9	30	37	21	3	22	19	20	17	22
2005-2008r										
24250,09 (wzrost arealu w stosunku do	9	29	36	22	4	21	16	18	18	27

poprzedniego okresu badań)																	
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zasobność w makroelementy.

Przebadana powierzchnia użytków rolnych [ha]	Fosfor					Potas					Magnez				
	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
2004-2007r															
20458,66	4	22	27	20	27	2	13	34	21	30	4	10	24	23	39
2005-2008r															
24250,09	4	21	28	21	26	3	12	31	21	33	3	12	25	24	36

Wyniki badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie potwierdzają, że rozpoznany został stopień zakwaszenia oraz potrzeby wapnowania gleb na terenie województwa.

Duży udział gleb kwaśnych jest poważną przyczyną słabej efektywności nawożenia mineralnego, niskich plonów roślin, nawet tych tolerujących zakwaszenie, zwiększonego pobrania metali ciężkich przez rośliny, a w konsekwencji obniżenia jakości płodów rolnych, spadku żyzności itp.

Stacja potwierdza, że istnieje uzasadniona potrzeba tworzenia korzystniejszych warunków ekonomicznych zachęcających rolników do zwiększonego zużycia wapna nawozowego. Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej pozwoli na osiągnięcie wysokich oraz pełnowartościowych plonów i nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska naturalnego.

Inną istotną kwestią związaną z powierzchnią ziemi jest gospodarka odpadowa. Do 31.12.2008r. miasto Kętrzyn realizowało gospodarkę odpadową wspólnie z Mazurskim Związkiem Gospodarki Odpadowej w Giżycku, a obecnie zadanie to jest jednym z priorytetów Związku Gmin „Barcja”, którego Gmina Miejska Kętrzyn jest członkiem.

Kwestie organizacyjne związane między innymi z gospodarką odpadową są przedmiotem uchwały Nr LV/294/09 Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 26 listopada 2009r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kętrzyn.

W obrębie miasta nie występują składowiska odpadów, ale prowadzona jest gospodarka odpadowa polegająca w szczególności na selektywnej zbiórce odpadów realizowanej w obrębie całego miasta, a obsługiwanej w głównie przez punkt przy ulicy Budowlanej w Kętrzynie. Zakład ten obecnie jest rozbudowywany i dostosowywany do wymogów obowiązujących przepisów.

Dotychczas trzem podmiotom wydano zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych, przy czym tylko dwóch z nich aktywnie prowadzi działalność na terenie miasta.

Na podstawie ewidencji zawartych umów można stwierdzić, że ok. 97-99% wytwórców odpadów ma obowiązujące umowy zawarte z podmiotami uprawnionymi do świadczenia usługi w tym zakresie. Przedsiębiorcy w ramach świadczonej usługi są obowiązani do prowadzenia zbiórki odpadów w systemie selektywnym. Zgodnie z informacjami przedstawianymi Urzędowi Marszałkowskiemu w Olsztynie na terenie miasta selektywnie zebrano następujące ilości odpadów opakowaniowych:

2007

- opakowaniowe z tworzyw sztucznych 60,29 Mg
- opakowaniowe ze szkła 224,79 Mg

- opakowaniowe z papieru i tektur 130,43 Mg
 - metale/kolorowe 43,53/2,53 Mg
 - wielkogabarytowe 74,50 Mg
 - biodegradowalne 0,0 Mg
 - budowlane 1040,0 Mg
- 2008**
- opakowania z tworzyw sztucznych 81 340 Mg
 - opakowania z aluminium 2 330 Mg
 - opakowania z blachy białej i lekkiej innej niż aluminiowa 26 060 Mg
 - opakowania z papieru i tektury 131 560 Mg
 - opakowania ze szkła gospodarczego poza ampułkami 198 460 Mg
 - opakowania z materiałów naturalnych (drewna, tekstyliów) 39 700 Mg

Jak widać na przedstawionym wyżej zestawieniu obserwujemy znaczący wzrost ilości odpadów opakowaniowych zebranych selektywnie co potwierdza skuteczność podejmowanych działań edukacyjnych i zaangażowanie firm wywozowych.

Ilość i rodzaje odpadów komunalnych pochodzących poddanych poszczególnym procesom odzysku:

lp	obszar	Kod odpadu	2007r		2008r.	
			Masa Mg	Oznaczenie procesu odzysku	Masa Mg	Oznaczenie procesu odzysku
1	Gmina Miejska Kętrzyn + Gmina Kętrzyn	20 01 01	bd	bd	7,97	R11,R12,R13,R14
		20 01 02	bd	bd	4,19	R11,R12,R13,R14
		20 01 39	17,1*	R13	6,18	R11,R12,R13,R14
		20 02 02	00	-	0,9	R14
		20 03 01	0	-	158,05	R14
		20 03 07	147,22	R15	113,3	R15

Ze względu na brak szczegółowych danych w wojewódzkiej bazie danych prowadzonej przez Marszałka Województwa Warmińsko – Mazurskiego powyższe zestawienie jest niekompletne. Symbolem (*) oznaczono informacje zebrane poza wojewódzką bazą danych.

Wraz z podmiotami zajmującymi się zbiórką i zagospodarowaniem odpadów komunalnych podjęto wspólny wysiłek na rzecz:

- Uszczelnienia systemu zbiórki odpadów;
- Usprawnienia systemu transportu odpadów komunalnych;
- Wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych;
- Edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Jednym z celów krótkookresowych Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Miejskiej Kętrzyn na lata 2004-2007 było usuwanie wyrobów zawierających azbest i ich deponowanie na składowiskach poprzez m.in. wdrożenie „**Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest na terenie Gminy Miejskiej Kętrzyn na lata 2008 – 2012**”. Również „Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski” wskazuje na konieczność odrębnego potraktowania problemu azbestu.

Wyroby zawierające azbest, a w przypadku ich usunięcia - odpady zawierające azbest stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska. Tym bardziej fakt bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz gospodarowania odpadami azbestowymi wymaga szczególnego postępowania, na ściśle określonych zasadach.

Na terenie Kętrzyna problem ten występuje marginalnie. Są to zwykle zadaszania wiat śmietnikowych, w nielicznych przypadkach są to pokrycia dachowe budynków mieszkalnych. Problemem mogą być elementy konstrukcyjne budynków wielorodzinnych, wykonanych w technologii wielkiej płyty, gdzie występują elementy zawierające azbest. W obecnym czasie obserwuje się działania termomodernizacyjne wynikiem których podczas ocieplania elewacji spółdzielnie mieszkaniowe przykrywają ścianki działowe zawierające azbest warstwami termoizolacyjnymi i nowymi tynkami.

Kwestie aktualnej i przyszłej gospodarki odpadowej będą przedstawione w przygotowywanej obecnie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Kętrzyna.

5.6.2. ZAGROŻENIA

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

W obecnych czasach problemem mogą być nadmierne wycinki drzew i krzewów i zastępowanie obszarów zieleni miejskiej i osiedlowej formami zagospodarowania terenu w których dominują nawierzchnie utwardzone a w roślinności odmiany allochtoniczne, skutecznie wypierające tubylczą roślinność.

Trend do zagospodarowywania wszystkich skrawków terenu może też zagrażać naturalnym zbiornikom, rozlewiskom będącym siedliskiem roślin i zwierząt, które będą likwidowane lub na które będą oddziaływać negatywnie nowe formy zagospodarowania (rozlewiska zanikają w skutek zmiany stosunków wodnych, zbiorniki są zanieczyszczane ściekami, naturalna roślinność tych obszarów zanika w skutek antropopresji).

Pomimo istnienia ustawowych form ochrony obiektów o szczególnym znaczeniu także takie obiekty stoją w obliczu realnego zagrożenia:

- drzewa pomnikowe zamierają w wyniku zasolenia gleb, ograniczenia dopływu wód, zanieczyszczeń powietrza,
- w obrębie rozlewiska obniża się poziomu wód a po powoduje zmianę w zakresie flory i fauny tego siedliska,
- ochrona przeciwko wściekłości doprowadziła do nadmiernego wzrostu populacji lisów, które trzebią ptactwo w obrębie rozlewiska,
- niekontrolowana populacja dziczyźnych psów i kotów negatywnie wpływa na populację innych zwierząt.

POWIERZCHNIA TERENU

Postęp technologiczny, wzmożona konsumpcja są jednymi z głównych przyczyn przekształcania środowiska na potrzeby człowieka. Tak się dzieje zarówno w przypadku zmian struktury i parametrów środowiska glebowego w wyniku intensywnej gospodarki rolnej jak i w przypadku zagospodarowywania odpadów powstających w wyniku każdego z przejawów działalności człowieka. Problemem tu nie tylko jest wpływ jakościowy na powierzchnię ziemi, ale przede wszystkim skala tego wpływu.

Intensywna produkcja rolna, wprowadzanie nowych gatunków i odmian do produkcji, intensywne nawożenie i stosowanie chemicznych środków ochrony a także nierozważne stosowanie gnojówki i gnojowicy w sposób istotny zmieniają skład gleby, jego strukturę, wpływają na sąsiednie siedliska, wody powierzchniowe, zaskórne i głębinowe, życie i zdrowie człowieka itp. W tej sytuacji, uwzględniając problem z nadwyżkami wyprodukowanej żywności, należałoby zastanowić się czy i w jaki sposób należałoby promować produkcję rolną ekstensywną, przyjazną dla środowiska i dającą finalnie dużo atrakcyjniejszy rynkowo („czysty”) produkt.

Eksplozja konsumpcji a także zwykle „wygodnictwo” człowieka prowadzi do powstawania z każdym rokiem większej ilości odpadów, które w dotychczasowej kulturze były zwykle poddawane

jedynie składowaniu. Obecne prawodawstwo europejskie i krajowe zmusza po podejmowania intensywnych działań na rzecz zmiany tych przyzwyczajzeń: ograniczenia wytwarzania, kontroli przepływu strumienia i maksymalnego zagospodarowania powstałych odpadów.

Działania te powinny być realizowane poprzez zastosowanie środków technicznych jak i właściwie dobraną kampanie edukacyjną.

5.6.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Cel strategiczny: Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta.

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

- Dążenie do optymalnego wykorzystania walorów przyrodniczo – rekreacyjnych miasta.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Rozwój systemu zieleni osiedlowej i miejskiej - zwiększenie udziału terenów pokrytych trwałą roślinnością.
2. Promocja obszarów chronionych i innych walorów przyrodniczych.
3. Użytkowanie zasobów leśnych i zieleni miejskiej w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu.
4. Zapewnienie biologicznego funkcjonowania i wzajemnych powiązań ekosystemu
5. Ochrona obszarów naturalnej retencji i doliny rzecznej.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczności miasta odnośnie ochrony przyrody i zasobów przyrodniczych.
2. Dążenie do optymalnego wykorzystania walorów przyrodniczo – rekreacyjnych miasta.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Ochrona czynna i bierna obszarów oraz obiektów chronionych i przyrodniczo cennych:
 - 1) uwzględnianie w planowaniu przestrzennym i realizacji inwestycji zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej,
 - 2) przestrzeganie zasad zachowania i zwiększania bioróżnorodności,
 - 3) ochrona miejsc lęgowych i żerowisk.
2. Rozwój systemu zieleni osiedlowej i miejskiej - zwiększenie udziału terenów pokrytych trwałą roślinnością.
3. Promocja obszarów chronionych i innych walorów przyrodniczych.
4. Użytkowanie zasobów leśnych i zieleni miejskiej w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu.
5. Zapewnienie biologicznego funkcjonowania i wzajemnych powiązań ekosystemu
6. Ochrona obszarów naturalnej retencji i doliny rzecznej.

OCHRONA POWIERZCHNI TERENU

Cel strategiczny: Racjonalne wykorzystanie gleb i gruntów wraz z ich ochroną i rekultywacją.

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

1. Wzrost świadomości społeczeństwa, głównie osób uprawiających ziemię, w zakresie zasad jej ochrony.
2. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej oraz przedsiębiorców w organizację selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, opakowaniowych i niebezpiecznych.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

Uaktualnianie i upowszechnianie informacji o jakości oraz o zanieczyszczeniu gleb i gruntów.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Wzrost świadomości społeczeństwa, głównie osób uprawiających ziemię, w zakresie zasad jej ochrony.
2. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej oraz przedsiębiorców w organizację selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, opakowaniowych i niebezpiecznych.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i stopnia zanieczyszczenia.
2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających ziemię przed zanieczyszczeniem.
3. Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami (a w szczególności rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów (omówione zostaną w planie gospodarki odpadami)).

5.7. ZRÓWNOWAZONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII.

5.7.1. STAN AKTUALNY

W obrębie Kętrzyna nie występują kopaliny ani też inne zidentyfikowane, bogate złoża surowców naturalnych.

Spółka gminna PGK „Komunalnik” użytkuje obecnie, w obrębie gminy Reszel, złożę „Pudwąg” o bilansie 100 tyś Mg zawierające piasek ze żwirem i o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat.C1).

Spółka gminna MWiK eksploatuje dwa główne ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Kętrzyn. Są to poziomy wodonośne czwartorzędowe. Poza tym spółka zabezpiecza także kilka małych ujęć rezerwowych związanych z o.c.

Głównym dostawcą energii elektrycznej jest Energa Obrót SA, dostawcą energii cieplnej do odbiorców zbiorowych jest KEC „Komec” Sp. z o.o., poza tym energia cieplna jest wytwarzana w źródłach rozproszonych (paleniskach domowych i małych kotłowniach lokalnych). Nośnikiem energii wykorzystywanym przez KEC „Komec” jest miał węglowy. Na rynku funkcjonuje także dostawca gazu ziemnego.

5.7.2. ZAGROŻENIA

Wodom podziemnym nie zagraża zanieczyszczenie, ponieważ poziomy wodonośne są dobrze izolowane warstwami nieprzepuszczalnymi. Ujęcia są chronione przed zanieczyszczeniem także poprzez ustanowienie stref ochronnych. Istniejące ujęcia posiadają rezerwy wydajności, pozwalające perspektywicznie na rozwój mieszkalnictwa i gospodarki.

Wszystkie duże jednostki dostarczające energię elektryczną, ciepłą i gaz ziemny pokrywają potrzeby mieszkańców i dysponują rezerwami pozwalającym na dalszy rozwój miasta.

Mając na względzie długofalową perspektywę zasadnym się wydaje podjęcie działań mających na celu racjonalizowanie i ograniczenie zużycia surowców, materiałów, wody i energii. Wskazaniem jest a także podjęcie działań na rzecz przebudowy systemu źródeł pozyskiwania energii na rzecz tej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, tj.:

- biomasy (drewno, słoma, biogaz),
- energii wody (hydroenergetyka),
- energii wiatru,
- promieniowania słonecznego,
- energii geotermalnej

5.7.3. PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: ZRÓWNOWAZONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII

Cel strategiczny: Zmniejszenie zużycia surowców, materiałów, wody i energii.

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

1. Racjonalizacja użytkowania wody do celów produkcyjnych i konsumpcyjnych.
2. Zmniejszenie zużycia energii.
3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
4. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i produkcję biopaliw.
2. Stosowanie technologii niepowodujących istotnej zmiany poziomu wód.
3. Odpowiednie zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód.
4. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych.
5. Likwidacja nieczynnych ujęć wód.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Racjonalizacja użytkowania wody do celów produkcyjnych i konsumpcyjnych.
2. Zmniejszenie zużycia energii.
3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
4. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Zmniejszenie materiałochłonności gospodarki poprzez wprowadzenie technologii niskoodpadowych i stosowanie surowców przyjaznych środowisku - stosowanie nowoczesnych technologii z wykorzystaniem kryteriów BAT.
2. Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działaniami produkcji).
3. Intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystania ścieków i zużytych wód.
4. Zmniejszenie energochłonności gospodarki poprzez stosowanie energooszczędnych technologii (również z wykorzystaniem kryteriów BAT).
5. Zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych (energetycznych, ciepłych), poprawa parametrów termoizolacyjnych budynków.
6. Stosowanie technologii niepowodujących istotnej zmiany poziomu wód.
7. Odpowiednie zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód.

5.8. OCHRONA KLIMATU

5.8.1. STAN AKTUALNY

Jak twierdzą naukowcy obecnie mamy do czynienia z procesem globalnego ocieplenia – co zdaje się potwierdzać fakt, że w ostatniej dekadzie odnotowano znacznie wyższe temperatury niż w okresie poprzednim. Odnotowywany wzrost temperatur jest coraz gwałtowniejszy co z kolei pociąga za sobą powstawanie gwałtownych zjawisk atmosferycznych: huragany, susze czy powodzie. Obecnie zjawiska te są obserwowane znacznie częściej i dotyczą coraz większych obszarów naszej planety. Wg naukowców przyczyną tego zjawiska jest emisja tzw. gazów cieplarnianych, t.j. dwutlenku węgla, metanu, ozonu, freonów, podtlenku azotu i halonów.

Źródłami emisji dwutlenku węgla jest:

- 1) energetyka,,
- 2) przemysł,
- 3) sektor komunalny,
- 4) transport.

Pomimo znacznej produkcji, CO₂ wychwytywane jest z atmosfery w efekcie prowadzonej gospodarki leśnej oraz dokonujących zmian w zagospodarowaniu terenu i gospodarce gruntami.

Emisja gazów szklarniowych to także emisja metanu, którego istotnym źródłem jest:

- 1) emisja powstająca przy użytkowaniu paliw,
- 2) emisja w wysypiskach odpadów
- 3) tzw. fermentacja jelitowa występująca w sektorze rolniczym.

Globalne ocieplenie wymaga konkretnych działań w polityce ekologicznej w skali międzynarodowej. Ramy współpracy wszystkich państw świata w zakresie przeciwdziałania globalnym zmianom klimatu wyznacza konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i Protokół z Kioto, który wskazuje konieczność prowadzenia działań na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 kwietnia 2004 r. przyjęła Strategię zarządzania substancjami zubożającymi warstwę ozonową – CFCs, w tym strategię wycofania substancji CFCs z aerozoli przeciwastmatycznych.

Dokument ten zawiera zalecenia PM w odniesieniu do substancji CFCs, przedstawia

5.8.2 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: OCHRONA KLIMATU

Cel strategiczny: Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z emisją zanieczyszczeń mogących oddziaływać na lokalny klimat.

Cele krótkoterminowe do roku 2012 oraz średnio- i długoterminowe do roku 2016.:

1. Zapewnienie redukcji emisji gazów cieplarnianych.
2. Wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energii pierwotnej.
2. Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki i obniżenie jej materiałochłonności.

5.9. EDUKACJA EKOLOGICZNA

5.9.1. STAN AKTUALNY

Edukacja ekologiczna jest realizowana na wielu poziomach i przez wiele jednostek. Aktywny udział w niej biorą zarówno przedstawiciele administracji, jednostek oświatowych od szczebla przedszkolnego do szczebla ponad gimnazjalnego, przedsiębiorstwa aktywne w różnych dziedzinach powiązanych ze środowiskiem, przedsiębiorcy, których działalność nie jest bezpośrednio powiązana z ochroną środowiska, związki, fundacje i organizacje pożytku publicznego.

Szkoły najchętniej biorą udział w akcjach, kampaniach informacyjnych, konkursach. Tworzą tematyczne gazetki ściennie oraz strony internetowe. Organizują wycieczki tematyczne, tygodnie ekologiczne. Są autorami publikacji i uczestnikami różnego typu audycji i prezentacji o wydźwięku ekologicznym. Uczniowie uczestniczą w olimpiadach i festiwalach, tworzą autorskie programy ekologiczne, kolportują ulotki. Jednostki oświatowe współpracują z jednostkami administracji, nadleśnictwami, organizacjami ekologicznymi, przedsiębiorstwami. Samodzielnie przygotowują pojemniki do segregacji, wykonują znaki marnotrawstwa wody i energii. Biorą udział w warsztatach, tworzą własne kampanie edukacyjne np. „Stop samowolnemu spalaniu śmieci”, konkursy i inne działania plastyczne, literackie.

Przedsiębiorstwa często są sponsorami działań administracji oraz placówek oświatowych. Podejmują także samodzielne projekty na rzecz aktywnej ochrony środowiska.

Administracja jest inicjatorem kampanii ogólnomiejskich, konkursów, akcji edukacyjnych i innych działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego w mieście. W ramach podejmowanych działań edukacyjnych zrealizowano: konkurs „ABC segregacji”, „Pierwsze kroki w segregacji – zbiórka baterii”, „Eko-bajka”, „Kętrzyn – Mój Dom”, „Eko – kartka”, obchody związane z „Dniem Ziemi”, coroczne akcje Sprzątania Świata i Dnia bez Samochodu.

5.9.2 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cel strategiczny: Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, kształtowanie postaw proekologicznych jego mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska.

Cele krótkoterminowe do roku 2012 oraz średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Wysoka świadomość ekologiczna.
2. Skuteczna edukacja ekologiczna.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Podejmowanie akcji i działań na rzecz aktywnej ochrony środowiska i upowszechnianie informacji o nich.
2. Prowadzenie edukacji ekologicznej przez samorządy, organizacje ekologiczne pozarządowe, grupy obywatelskie i in.
3. Prowadzenie szkoleń w zakresie edukacji ekologicznej.
4. Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacji ekologicznej uwzględniających, specyfikę środowiska, lokalną tożsamość, tradycję kulturową.
5. Realizacja programów edukacji ekologicznej od przedszkola poprzez wszystkie poziomy nauczania.
6. Organizacja imprez ekologicznych.
7. Popularyzacja spraw ochrony środowiska w mediach (pozytywne przykłady).
8. Tworzenie systemu infrastruktury umożliwiającej poznawanie przyrody: ścieżki dydaktyczne, trasy rowerowe itp.
9. Rozszerzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo.
10. Upowszechnianie wiedzy w zakresie systemów zarządzania środowiskowego oraz mechanizmów ich wdrażania.
11. Upowszechnianie wiedzy w zakresie odpowiedzialności administracyjnej i cywilnoprawnej za szkody wyrządzone w środowisku.

5.10. MONITORING ŚRODOWISKA

5.10.1. STAN AKTUALNY

Podstawowym źródłem informacji o środowisku jest państwowy monitoring środowiska, który stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Przepisy ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska ustalają zasady funkcjonowania państwowego monitoringu środowiska oraz zadania Inspekcji Ochrony Środowiska określają. Prawo ochrony środowiska i Prawo wodne uzupełniły system monitoringu poprzez ustalenie zasad rządzących monitoringiem oraz wskazanie organów administracji i jednostek zobowiązanych do przeprowadzenia badań wybranych elementów środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Państwowy monitoring środowiska, realizowany w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska, obejmuje uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych, informacje w zakresie:

- stanu czystości powietrza,
- jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- jakości gleby ziemi,
- hałasu,
- promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych,
- stanu zasobów środowiska, w tym lasów,
- rodzaj i ilość substancji wprowadzanych do środowiska:
 - emitowanych do powietrza,
 - wprowadzanych do wód, gleby i ziemi,
- wytworzonych odpadów oraz sposobów gospodarowania odpadami.

Oprócz cyklicznie przeprowadzanych badań monitoringowych, państwowy monitoring zbiera dane o środowisku na podstawie, między innymi:

- pomiarów dokonywanych przez organy administracji, ustawowo zobowiązuje do wykonywania badań monitoringowych,
- danych zbieranych w ramach statystyki publicznej,

- pomiarów stanu środowiska, wielkości i rodzajów emisji i ich ewidencji, do przeprowadzenia których są zobowiązane podmioty korzystające ze środowiska (prowadzący instalację i użytkownicy urządzeń).

5.10.2 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA SEKTORA: MONITORING ŚRODOWISKA

Cel strategiczny: Dobrze funkcjonujący (pełny) monitoring środowiska.

Cele krótkoterminowe do roku 2012:

1. Usprawnienie i rozbudowa systemu monitoringu środowiska.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Rozbudowa systemu monitoringu o diagnozy i prognozy.
2. Monitoring elementów przyrody i obiektów służących jej ochronie.

Cele średnio- i długoterminowe do roku 2016:

1. Usprawnienie i rozbudowa systemu monitoringu środowiska.

Kierunki działań dla realizacji przyjętych celów strategicznych:

1. Rozbudowa systemu monitoringu o diagnozy i prognozy.
2. Objęcie monitoringiem wszystkich komponentów środowiska.
3. Objęcie monitoringiem wszystkich uciążliwych obiektów i działań.
4. Monitoring elementów przyrody i obiektów służących jej ochronie.

6. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Sektor: JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE

Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej: a) w zlewni jeziorka miejskiego b) w obrębach istniejących dróg publicznych c) w obszarach przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i przemysłową, d) w obszarach zabudowanych – celem przejęcia części obciążenia hydraulicznego starej niewydolnej sieci.	własne	2009-2012	gmina	Brak danych	Zasoby gminy, środki zewnętrzne
2	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w obszarach przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i przemysłową.	koordynowane	2009-2012	MWiK	Brak danych	Zasoby spółki, środki zewnętrzne
3	Rozbudowa sieci wodociągowej w obszarach przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i przemysłową.	Koordynowane	2009-2012	MWiK	Brak danych	Zasoby spółki, środki zewnętrzne
4	Modernizacja węzła osadowego oczyszczalni ścieków w Trzech Lipach.	koordynowane	2009-2012	MWiK, gmina	Brak danych	Zasoby spółki, środki zewnętrzne, środki gminy
5	Modernizacja istniejących kolektorów deszczowych: a) na odcinku od ul Sikorskiego do Broniewskiego, b) w ulicy Wileńskiej, c) regulacja otwartego kolektora deszczowego od wylotu z Broniewskiego do granicy adm. miasta	własne	2009-2012	gmina	Brak danych	Zasoby gminy, środki zewnętrzne
6	Likwidacja punktowych zrzutów zanieczyszczeń.	Własne i koordynowane	2009-2016	Dysponenci punktów	Brak danych	Zasoby własne dysponentów
7	Likwidacja obszarowych zrzutów zanieczyszczeń.	Własne i koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg i inni	Brak danych	Zasoby własne dysponentów
8	Likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.	Koordynowane	2009-2016	Dysponenci zbiorników	Brak danych	Zasoby własne dysponentów, środki zewnętrzne
9	Budowa separatorów na wylotach z kanalizacji deszczowej oraz w obszarach nowych odwadnianych kwartałów.	Własne i koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg i inni	Brak danych	Zasoby własne dysponentów, środki zewnętrzne
10	Promowanie alternatywnych sposobów zagospodarowania terenu pod kątem zmniejszenia strumienia zbieranych oraz odprowadzanych ścieków opadowych i roztopowych.	Własne	2009-2016	gmina	Brak danych	Zasoby gminy
11	Oczyszczenie i uporządkowanie doliny rzeki Guber w granicach administracyjnych miasta.	Koordynowane	2009-2016	ZMiGW	Brak danych	Zasoby spółki, środki zewnętrzne
12	Wykonanie operatów wodno-prawnych i uzyskanie pozwoleń na każde z odprowadzeń ścieków deszczowych, funkcjonujących w obrębie kanalizacji deszczowej.	Własne	2009-2012	gmina	Brak danych	Zasoby gminy

13	Nadzór nad gospodarką wodną w obrębie użytku ekologicznego Rozlewisko Wopławka.	Obce - współpraca	2009-2016	Wojewoda	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
14	Konserwacja urządzeń wodnych – kanalizacji deszczowej, systemu melioracji itp., stanowiących własność gminy.	Własne	2009-2016	gmina	Brak danych	Zasoby gminy
15	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych wylotów sieci kanalizacyjnej do cieków wodnych.	Własne	2009-2012	gmina	Brak danych	Zasoby gminy
16	Rekultywacja jeziora miejskiego.	Własne	2009-2016	gmina	Brak danych	Zasoby gminy
RAZEM					Brak danych	-
Sektor: JAKOŚĆ POWIETRZA						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Przebudowa istniejących układów komunikacyjnych z wykorzystaniem założeń BAT.	Koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg	Brak danych	Zasoby zarządców dróg, środki zewnętrzne, kredyty komercyjne
2	Budowa nowych dróg zgodnie z założeniami planu miejscowego z wykorzystaniem założeń BAT.	Koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg	Brak danych	Zasoby zarządców dróg, środki zewnętrzne, kredyty komercyjne
3	Modernizacja kotłowni zbiorczych celem poprawienia sprawności technicznej, wykorzystania przyjaznych środowisku nośników energii oraz systemu przesyłowego co i cw celem ograniczenia strat energii na przesyśle.	Koordynowane	2009-2016	Podmioty gospodarcze	Brak danych	Zasoby własne właściciela systemu, środki zewnętrzne, kredyty komercyjne
4	Termomodernizacja budynków.	Własne i koordynowane	2009-2016	gmina, wspólnoty mieszkaniowe	Brak danych	Zasoby gminy i jednostek realizujących, źródła zewnętrzne.
5	Likwidacja źródeł niskiej emisji związanych z zasobem mieszkaniowym – wykorzystanie istniejącej mocy grzewczych dystrybutorów co i cw w mieście.	Koordynowane	2009-2016	Podmioty gospodarcze, właściciele lokali, gmina	Brak danych	Zasoby własne dysponentów, pożyczki preferencyjne
6	Likwidacja punktowych źródeł emisji oraz ograniczenie ich emisji zanieczyszczeń (instalacje oczyszczania) w usługach i przemyśle.	Własne i koordynowane	2009-2016	Dysponenci punktów	Brak danych	Zasoby własne dysponentów, pożyczki preferencyjne, środki unijne
7	Ograniczanie obszarowych emisji zanieczyszczeń w usługach i przemyśle.	Własne i koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg i inni	Brak danych	Zasoby własne dysponentów, pożyczki preferencyjne, środki unijne

8	Rozbudowa sieci gazowej zgodnie z założeniami planu miejscowego.	Własne i koordynowane	2009-2012	gmina, inwestorzy prywatni, spółki dystrybucyjne	Brak danych	Zasoby gminy i jednostek realizujących, źródła zewnętrzne.
9	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach.	Koordynowane	2009-2012	Policja	Brak danych	Kierowcy pojazdów
10	Rozbudowa istniejącej sieci grzewczej w szczególności w obszarach przyszłej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.	Koordynowane	2009-2012	Podmioty gospodarcze, właściciele lokali, gmina	Brak danych	Zasoby własne dysponentów, pożyczki preferencyjne, środki zewnętrzne
11	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Własne i koordynowane	2009-2012	gmina	1000,00	Zasoby gminy
RAZEM					Brak danych	-
Sektor: HAŁAS I WIBRACJE						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Uwzględnianie w opracowywanych dokumentacjach technicznych dotyczących rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego: a) zieleni izolacyjnej, b) ekranów akustycznych w obszarach przekroczonych wskaźników emisji, c) stref ograniczonego użytkowania w obszarach przekroczonych wskaźników emisji, d) odpowiedniej ilości miejsc parkingowych, e) ścieżek rowerowych, f) równomiernego obciążenia ruchem komunikacyjnym wszystkich obszarów miasta.	Koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg	Brak danych	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
2	Bieżące remonty nawierzchni drogowych.	Koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg	Brak danych	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
3	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej.	Koordynowane	2009-2012	Starostwo, gmina	1000,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
4	Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko.	Koordynowane	2009-2012	Zarządcy dróg	Brak danych	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
5	Uzgodnianie organizacji ruchu w obrębach dróg publicznych uwzględniające strefy zamieszkania.	Koordynowane	2009-2016	Zarządcy dróg	Brak danych	Zasoby własne, źródła zewnętrzne

6	Kontrolowanie podmiotów gospodarczych pod kątem uciążliwości dla środowiska.	Koordynowane	2009-2016	Starostwo, gmina	Brak danych	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
7	Ustanawianie w planach miejscowych zapisów dotyczących warunków lokalizowania usług potencjalnie uciążliwych dla środowiska.	Własne	2009-2016	gmina	Brak danych	Zasoby własne,
RAZEM					Brak danych	-
Sektor: PROMIENIOWANIE						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Inwentaryzacja źródeł promieniowania.	Koordynowane	2009-2012	Starostwo, gmina	500,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
RAZEM					500,00	-
Sektor: POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Aktualizacja inwentaryzacji jednostek oraz instalacji, w których mogą występować poważne awarie i zagrożenia naturalne.	Koordynowane	2009-2012	Starostwo, gmina	1000,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
2	Kontynuacja rozbudowy systemu monitoringu wizyjnego miasta, mająca na celu poprawę bezpieczeństwa w mieście.	Własne	2009-2016	Gmina, Policja	300000,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
3	Informowanie społeczeństwa miasta o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Koordynowane	2009-2016	Starostwo, gmina	5000,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
RAZEM					306000,00	-
Sektor: OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Projekt Ogród Ekologiczny – ogród tysiąca ziół, krzewów i drzew.	Własne	2009-2012	Gmina	200000,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
2	Powstrzymanie ekspansji szuwaru trzcinowego na Rozlewisku Wopławka.	Obce - współpraca	2009-2012	Wojewoda i RDOŚ	10000,00	Zasoby własne, WFOŚiGW, środki zewnętrzne.
3	Czynna ochrona jerzyków.	Własne	2009-2012	gmina	15000,00	Zasoby własne, GFOŚiGW, środki zewnętrzne.
4	Ścieżka edukacyjna „Rozlewisko Wopławka”.	Obce - współpraca	2009-2012	Wojewoda i RDOŚ	50000,00	Zasoby własne, WFOŚiGW, środki zewnętrzne.
5	Opracowanie i wydanie folderu o pomnikach przyrody i in. atrakcyjnych przyrodniczo obiektach w mieście.	Własne	2009-2012	gmina	2000,00	Zasoby własne, GFOŚiGW, środki zewnętrzne.

6	Rozwój proekologicznych systemów gospodarki rolnej.	Koordynowane	2009-1016	Właściciele gospodarstw	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
7	Budowa kompostowni pryzmowej odpadów ulegających biodegradacji	Koordynowane	2009-1012	PGK Komunanik	500000,00	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
8	Budowa instalacji związanej z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów.	Koordynowane	2009-1012	PGK Komunanik	1500000,00	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
RAZEM					2277000,00	-
Sektor: ZRÓWNOWAZONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Kontynuacja działań związanych opomiarowaniem zużycia wody w gminnym zasobie lokalowym.	Własne	2009-2016	gmina	90000,00	Zasoby własne
2	Kontynuacja termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej.	Własne	2009-2016	gmina	2000000,00	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
3	Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i produkcję biopaliw.	Koordynowane	2009-1016	Podmioty gospodarcze	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
4	Odpowiednie zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód.	Koordynowane	2009-1012	Podmioty gospodarcze	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
5	Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych.	Koordynowane	2009-1012	Podmioty gospodarcze	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
RAZEM					Brak danych	-
Sektor: OCHRONA KLIMATU						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energii pierwotnej poprzez działania inwestycyjne.	Koordynowane	2009-1016	Podmioty gospodarcze	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
2	Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki i obniżenie jej materiałochłonności poprzez działania inwestycyjne i modernizacyjne.	Koordynowane	2009-1016	Podmioty gospodarcze	Brak danych	Zasoby własne, środki zewnętrzne.
RAZEM					Brak danych	-
Sektor: EDUKACJA EKOLOGICZNA						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	Własne	2009-2016	gmina	2000,00	Zasoby gminy
2	Edukacja na rzecz podniesienia świadomości o szkodliwości spalania odpadów w lokalnych paleniskach.	Własne i koordynowane	2009-2016	Powiat, gmina, placówki oświatowe	500,00	Zasoby gminy i jednostek prowadzących akcje.
3	Działania edukacyjne w zakresie uciążliwości wynikającej z promieniowania jonizującego i niejonizującego.	Własne	2009-2016	gmina	500,00	Zasoby własne,

4	Działania edukacyjne dla ogółu ludności miasta w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im.	Koordynowane	2009-2012	Starostwo, gmina	2000,00	Zasoby własne, źródła zewnętrzne
5	Kampania edukacyjna na rzecz projektu „Mazury cud natury”.	Własne	2009-2012	gmina	3000,00	Zasoby własne, GFOŚiGW, środki zewnętrzne.
6	Upowszechnianie wiedzy w zakresie systemów zarządzania środowiskowego oraz mechanizmów ich wdrażania.	Koordynowane	2009-2012	Starostwo, gmina	Brak danych	Zasoby własne, GFOŚiGW, środki zewnętrzne.
7	Upowszechnianie wiedzy w zakresie odpowiedzialności administracyjnej i cywilnoprawnej za szkody wyrządzone w środowisku	Koordynowane	2009-2012	Starostwo, gmina	Brak danych	Zasoby własne, GFOŚiGW, środki zewnętrzne.
RAZEM					8000,00	-
Sektor: MONITORING ŚRODOWISKA						
Lp	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Uczestnictwo w programach monitoringu stanu powietrza.	Obce - współpraca	2009-2016	WIOŚ	00,00	Zasoby gminy, WIOŚ, środki zewnętrzne.
2	Objęcie monitoringiem wszystkich uciążliwości i działań.	Obce - współpraca	2009-2016	WIOŚ, Sa-nepid i in.	Brak danych	Zasoby gminy, WIOŚ, środki zewnętrzne.
RAZEM					Brak danych	-

7. WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

Powiat Kętrzyński graniczy od północy z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Współpraca międzynarodowa stanowi istotny element strategii rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Współpraca ta powinna służyć między innymi realizacji modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej związanej z ochroną środowiska naturalnego, w szczególności: gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, ciepłownictwa i alternatywnych źródeł energii. W realizacji powyższych celów i zadań istotne jest wykorzystanie doświadczeń regionów krajów europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem pozyskiwania funduszy unijnych.

Miasta partnerskie:

- 1) **Swietłyj** położone jest w obwodzie Kaliningradzkim w Rosji. To jedno z najważniejszych miast - portów Obwodu z bardzo dobrym dostępem do Morza Bałtyckiego. Miasto Swietłyj to centrum administracyjne samorządu „Swietłowskij Miejski Okręg”. Miejscowość położona na północnym brzegu Zalewu Wiślanego około 30 km na zachód od Kaliningradu.
- 2) **Włodzimierz Wołyński** położone w zachodniej części Ukrainy, w obwodzie wołyńskim. Jeden z najstarszych grodów ruskich, wzmiankowany w 988 r. Stolica księstwa włodzimiersko-wołyńskiego, siedziba biskupstwa prawosławnego, ośrodek handlu.
- 3) **Złote Hory (Złote Góry)** jest miastem położonym w północno - zachodniej części Moraw, leży 5 km od granicy z Polską.
- 4) **Wesel** - miasto nad Renem i Lippe. Szczególny akcent stawia nadreński Wesel na wypoczynek i oferuje 75 km dróg dla rowerzystów. Dobrze rozbudowana sieć dróg dla turystów przebiega wzdłuż pięknych i zielonych okolic Renu, poprzez liczne lasy znajdujące się w okolicach. To wszystko stwarza optymalne możliwości relaksu i wypoczynku. Miasto posiada dobre połączenie komunikacyjne.

8. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W DZIAŁANIACH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA. DOSTĘP DO INFORMACJI O ŚRODOWISKU.

Prawo do informacji i udziału obywateli jest zasadą konstytucyjną zapewnioną w art. 74 Konstytucji RP. Oddziaływanie społeczeństwa na realizację polityki ekologicznej jest uwarunkowane zwiększeniem dostępności informacji o środowisku.

Ustawa Prawo ochrony środowiska wprowadza obligatoryjny obowiązek udostępniania każdemu obywatelowi przez organa administracji informacji o środowisku i jego ochronie. Od dnia 28 grudnia 2006r. istnieje obowiązek ustawowy prowadzenia w formie elektronicznej publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie. Zgodnie z tymi wymogami wszystkie urzędy administracji publicznej (wojewódzkiej, powiatowej i gminnej) prowadzą publicznie dostępne wykazy danych o dokumentach będących w ich posiadaniu. Ministerstwo Ochrony Środowiska uruchomiło na potrzeby wszystkich zainteresowanych organów administracji bezpłatny portal spełniający wymagania prawne (www.ekoportal.gov.pl).

Informacje dotyczące: jakości powietrza, jakości gleby lub ziemi, ochrony przed hałasem, ochrony przed polami elektromagnetycznymi, wyniki pomiarów jakości wód powierzchniowych i podziemnych są umieszczane w szczególności w elektronicznych bazach danych dostępnych za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych. Dostępne bazy prowadzą: wojewoda, starosta, WIOŚ, każdy w zakresie swoich kompetencji. Marszałek prowadzi bazę dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami – dostęp do tej bazy (zgodnie z przepisami prawa) jest ograniczony.

9. OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Burmistrz Miasta Kętrzyn odpowiada za wdrożenie gminnego programu ochrony środowiska i jest zobowiązany do opracowania oraz wdrożenia systemu monitoringu. Monitorowanie realizacji planu umożliwi ocenę prawidłowości i efektywności działań oraz szybkie i elastyczne reagowanie na zmiany. Monitoring ochrony środowiska polegał będzie głównie na działaniach organizacyjno – kontrolnych.

System monitoringu i oceny zadań oraz celów obejmuje: obligatoryjne terminy zawarte w aktach prawnych, system sprawozdawczości organów urzędowych i podmiotów gospodarczych. Kontrola realizacji Programu ochrony środowiska wymaga także oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów i działań, przewidzianych do wykonania w określonym terminie. Należy systematycznie oceniać też stopień rozbieżności między założeniami a realizacją programu oraz analizować przyczyny tych niespójności.

Opiniowanie projektu programu

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska, pierwszy gminny program ochrony środowiska powinien być zostać uchwalony przez Radę Miasta w terminie do 30 czerwca 2004r. (kolejne – w cyklach nie dłuższych niż co cztery lata). Proces ten poprzedzony był etapem opiniowania (zgodnie z ustawą projekt programu gminnego podlega zaopiniowaniu przez zarząd powiatu).

Raport z postępów we wdrażaniu planu

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska, Burmistrz co 2 lata winien sporządzić raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawić go Radzie Miejskiej.

Sprawozdanie z realizacji gminnego programu ochrony środowiska powinno obejmować:

- ocenę stopnia realizacji określonych w planie celów i kierunków działań,
- sprawozdanie z wykonanych zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

Sprawozdanie może zawierać także informacje dotyczące zaistniałych zmian w aktach prawnych, założeniach podstawowych, programach i planach wyższego rzędu, itp., co będzie powodować konieczność weryfikacji programu i jego aktualizację.

Weryfikacja i aktualizacja planu

Prawo wymaga, aby programy ochrony środowiska aktualizowane były nie rzadziej niż raz na 4 lata – co niniejszym czynimy. Jeżeli zmiany w zakresie ochrony środowiska i gospodarce odpadami w mieście będą znaczące, lub będzie wymagała tego sytuacja lokalna, gminny program ochrony środowiska powinien być zaktualizowany przed tym terminem.

Proces aktualizacji poprzedza weryfikacja dokumentu w celu oceny, które części programu wymagają aktualizacji i w jakim zakresie. Weryfikacji podlega cały program, tj. aktualny stan środowiska, wytyczone cele i działania, program krótko i długoterminowy, określone zadania i harmonogram ich realizacji.

Wskaźniki monitorowania efektywności planu

Podstawą monitoringu realizacji programu jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska i presję na środowisko.

Podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu to:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska,
- aktualizacja celów krótkoterminowych na następne dwa lata,
- aktualizacja polityki długoterminowej co cztery lata.

W celu właściwej oceny stopnia wdrażania Programu ochrony środowiska konieczne jest ustalenie zasad przedstawiania postępów w realizacji programu. Dobrymi miernikami wyznaczającymi stan środowiska i presji na środowisko są wskaźniki, których podstawowym zadaniem jest zobjektywizowanie oceny realizacji celów. Według Polityki Ekologicznej Państwa do głównych mierników należy zaliczyć:

- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska (np. depozycją lub koncentracją poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu, wodzie, glebie), a zanieczyszczeniem dopuszczalnym (lub ładunkiem krytycznym);
 - ilość używanej energii, materiałów, wody oraz ilość wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji (wyrażoną w jednostkach fizycznych lub wartością sprzedaną);
 - stosunek uzyskiwanych efektów ekologicznych do ponoszonych nakładów (dla oceny programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska);
- Dodatkowo przy ocenie skuteczności realizacji według Polityki ekologicznej państwa dla *Programu ochrony środowiska* będą stosowane wskaźniki stanu środowiska i presji na środowisko:
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych, poprawę jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawę jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej;
 - poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych);
 - zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim poziomu hałasu na granicy własności wokół obiektów przemysłowych, hałasu ulicznego w miastach oraz hałasu wzdłuż tras komunikacyjnych;
 - zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych;
 - ograniczenie degradacji gleb, zmniejszenie powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach poprzemysłowych, w tym likwidacja starych składowisk odpadów, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury;
 - wzrost lesistości, rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych oraz wzrost zapasu i przyrost masy drzewnej, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów pod wpływem zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby;
 - zahamowanie zaniku gatunków roślin i zwierząt oraz zaniku ich naturalnych siedlisk;
 - zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

W celu oceny realizacji działań określonych w *Programie ochrony środowiska* wykorzystywany będzie system państwowego monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, a także instytucje i placówki badawcze zajmujące się zagadnieniami z zakresu ochrony środowiska. W wyniku przeprowadzonych pomiarów i ocen stanu środowiska dostarczone będą informacje w zakresie: czystości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powietrza atmosferycznego, hałasu i promieniowania niejonizującego, gospodarki odpadami, powstałych awarii oraz przyrody ożywionej.

10. NAKŁADY FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Realizacja Programu będzie możliwa dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Środki na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska, mogą pochodzić między innymi z następujących źródeł:

I. Fundusze europejskie, w tym:

Fundusze strukturalne

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego współfinansuje m.in.:

- 1) Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)
- 2) SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw
- 3) SPO Transport

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) współfinansuje m.in.:

- 1) Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.
- 2) Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EAGGF) współfinansuje m.in.:

- 1) Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego i Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIFG) współfinansuje m.in.:

Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb

Fundusz spójności

- 1) Sektor środowiska - projekty zapewniające osiągnięcie celów polityki Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska:
 - a) zapobieganie, ochrona i poprawa jakości środowiska,
 - b) ochrona zdrowia ludzkiego,
 - c) zapewnienie racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.
- 2) Sektor transportu - projekty ustanawiające i rozwijające infrastrukturę transportową w ramach sieci transeuropejskiej (TEN) lub projektów zapewniających dostęp do TEN

Fundusze Norweskie

- 1) Priorytet I Ochrona Środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m. in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii.
- 2) Priorytet II Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami.
- 3) Priorytet III Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast.
- 4) Priorytet IV Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wzmacnianie wspierających go procesów demokratycznych.
- 5) Priorytet V Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem.
- 6) Priorytet VI Badania naukowe.
- 7) Priorytet VII Wdrażanie przepisów z Schengen, wsparcie narodowych planów działania z Schengen oraz wzmacnianie sądownictwa.
- 8) Priorytet VIII Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych.
- 9) Priorytet IX Polityka regionalna i działania transgraniczne.
- 10) Priorytet X Pomoc techniczna przy wdrażaniu *Adquis Communautaire*

Inicjatywy wspólnotowe

INTERREG

- 1) **Komponent A** - współpraca przygraniczna władz publicznych sąsiadujących ze sobą obszarów w celu rozwijania przygranicznych ośrodków gospodarczych i społecznych poprzez wdrażanie zarówno projektów infrastrukturalnych jak i "miękkich":
 - a) stymulowanie przedsiębiorczości i rozwoju małych firm (w tym firm sektora turystycznego),
 - b) rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska,
 - c) modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci powiązań transportowych w celu zwiększenia dostępności terenów przygranicznych,
 - d) wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych (fundusz mikroprojektów),
 - e) rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej,
 - f) wykorzystanie zasobów ludzkich i materialnych w dziedzinie badań naukowych, rozwoju technologicznego, edukacji, kultury w celu zwiększenia produktywności obszaru i jego zdolności do kreowania miejsc pracy.
- 2) **Komponent B** - współpraca transnarodowa między władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi w ramach dużych regionów paneuropejskich, mająca na celu zrównoważony i skoordynowany rozwój przestrzenny.
- 3) **Komponent C** - współpraca międzyregionalna w skali europejskiej, której celem jest rozwój powiązań sieciowych w zakresie polityki regionalnej, upowszechnianie systemowych przykładów właściwego rozwiązywania problemów, wymiana informacji i doświadczeń

EQUAL

Inicjatywa Wspólnotowa jest częścią strategii Unii Europejskiej na rzecz stworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy i zapewnienia szerokiego do nich dostępu. EQUAL to nowe sposoby rozwiązywania problemu dyskryminacji na rynku pracy.

II. Krajowe fundusze ekologiczne

- 1) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- 2) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

III. Kredyty bankowe

IV. Instrumenty rynkowe, w tym środki pochodzące z handlu uprawnieniami do emisji

V. Środki JST

VI. Budżet państwa

VII. Środki własne inwestorów

11. PODSUMOWANIE REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2004-2008.

Priorytet 1: Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez poprawę gospodarki wodno - ściekowej i zapewnienie mieszkańcom dobrej jakości wody pitnej

Priorytet 2: Utrzymanie wymaganych standardów dla jakości powietrza atmosferycznego

Priorytet 3: Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego

Priorytet 4: Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta poprzez zintegrowany system edukacji ekologicznej

Priorytet 5: Poprawa ochrony powierzchni ziemi poprzez objęcie zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców oraz ograniczenie ilości powstających odpadów poprzez ich selekcję „u źródła”

Priorytet 6: Sprawny system pełnej kontroli dystrybucji, składowania i stosowania substancji oraz preparatów chemicznych dla osiągnięcia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska.

Priorytet 7: Racjonalne użytkowanie wody, materiałów i energii.

LP	OBSZAR	CEL STRATEGICZNY	CELE ŚREDNIOTERMINOWE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	KOSZTY	GRUPY WYKONUJĄCE, UCZESTNICZĄCE
1	JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE	Dążenie do poprawy jakości wód powierzchniowych, ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania oraz zahamowanie zmian stosunków wodnych na terenie miasta	Zapewnienie mieszkańcom miasta dostawy odpowiedniej jakości i ilości wody pitnej Dążenie do osiągnięcia właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł przemysłowych, komunalnych i rolniczych Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków Dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i rolnictwie Dążenie do zahamowania zmian stosunków wodnych	1. Zapewnienie mieszkańcom miasta dostawy odpowiedniej jakości i ilości wody pitnej: - modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, - modernizacja systemów ujęć i uzdatniania wody, 2. Dążenie do osiągnięcia właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym: - likwidacja punktowych zrzutów zanieczyszczeń, - likwidacja obszarowych zrzutów zanieczyszczeń, - ochrona miejsc szczególnie wrażliwych, - rozszerzenie listy jednostek odprowadzających ścieki do oczyszczalni ścieków w Kętrzynie (posiadającej nie wykorzystaną przepustowość hydrauliczną), 3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł przemysłowych, komunalnych i rolniczych: - rozwój proekologicznych systemów gospodarki rolnej, - właściwy dobór i organizacja procesów technologicznych, - ustalanie stref oraz egzekwowanie należytych zasad postępowania w strefach ochronnych, - organizacja właściwego systemu odwodnienia terenu oraz zbierania, odprowadzania i utylizacji ścieków, 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków: - rozbudowa i modernizacja systemów	Uzbrojenie miasta w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną w rejonie ulic: - Sikorskiego-Górna-Rynkowa - Sikorskiego-W.Polskiego-Kołobrzeska-Miejska - Klonowa-Poznańska - Cukrownicza - Sportowa, - Kasprowiczka, - Ogrodowa, Cmentarna Budowa nowej sieci kanalizacji sanitarnej i przyłączy kanalizacyjnych: - Cmentarna - SUW Jeżewo i Czerniki - Poznańska - Kochanowskiego - Samulowskiego - Orzeszkowej - Daszyńskiego - Kochanowskiego - Nowe Osiedle - Ogrodowa i Cukrownicza - Bałtycka i Budowlana Budowa kanalizacji deszczowej i podczyszczalni ścieków deszczowych w: - ul. Kołtątaja, Broniewskiego, Żeromskiego, - Wierzbowa, - kolejne w 2008-2009r. Konserwacja urządzeń wodnych. Zainstalowanie liczników pomiaru zużytej wody.	41902,00 18752,00 9071,00 7033,00 13830,00 19906,00 19906,00 147978,00 70570,00 8842,00 42837,00 40998,00 7927,00 4003,00 4069,00 27500,00 17600,00 127561,00 24913,00 397000,00 378871,00 368442,00	Realizacja przez: 1. podmioty gospodarcze, 2. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnymi, 3. gospodarstwa domowe, 4. Urząd Miasta we współpracy ze Starostwem Powiatowym mediami, organizacjami ekologicznymi, firmami szkoleniowymi i agencjami rządowymi, 5. RZGW, wspólnie z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Użytków Wodnych

				<p>kanalizacji sanitarnej, deszczowej, melioracyjnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa systemów podczyszczania ścieków deszczowych, - modernizacja oczyszczalni ścieków, <p>5. Dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i rolnictwie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie systemów wodoszczędnych, - opomiarowanie odbiorców, <p>6. Dążenie do zahamowania zmian stosunków wodnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowywanie zbiorników, oczek śródpolnych, rozlewisk, - utrzymywanie właściwych proporcji powierzchni biologicznie czynnych w stosunku do zagospodarowywanych terenów, - ograniczanie usuwania drzew i krzewów, - likwidacja nieczynnych studni, - zachowanie naturalnych zlewni, kierunków spływu wód powierzchniowych i opadowych. 	<p>Przebudowa Kd w Wileńskiej, Wierzbowej, Rybnej, Plater, Kołłątaja i Broniewskiego, kolektor E.</p> <p>Modernizacja węzła osadowego na oczyszczalni ścieków.</p> <p>Szalet samoobsługowy przy ul. Staromiejskiej.</p> <p>Sieci wodociągowe w ul. Nowe Osiedle, Orzeszkowa, Samulowskiego, Kołobrzaska-Wojska Polskiego, Górna, Jaśminowa, Polna – razem ok. 1424 mb.</p> <p>Kanalizacja sanitarna Samulowskiego, z przepompownią ścieków, Kołobrzaska Wojska Polskiego, Kościuszki, Obr. Westerplatte, Górna, Gdańska, Kochanowskiego, Rybna, Bydgoska, Limanowskiego, Klonowa, Polna – razem ok. 1683 mb</p> <p>Szalet samoobsługowy przy ul. Pocztovej.</p> <p>Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Cukrowniczej.</p> <p>Dokumentacja techniczna odwodnienia zlewni jeziora miejskiego</p> <p>Modernizacja kolektora deszczowego Daszyńskiego-Mazurska.</p> <p>Budowa kanalizacji deszczowej w zatokach postojowych przy ul. Pocztovej</p> <p>Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Broniewskiego, Kołłątaja, Żeromskiego.</p> <p>Modernizacja stacji uzdatniania wody w Jeżewie</p> <p>Budowa kanalizacji sanitarnej Brzechwy, Granicznej, Kochanowskiego</p> <p>Przebudowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Szpitalnej.</p> <p>Przebudowa kanalizacji deszczowej w ul. Daszyńskiego.</p>	<p>1201486,00</p> <p>124440,00</p> <p>78345,00</p> <p>232604,00</p> <p>422049,00</p> <p>60000,00</p> <p>131936,00</p> <p>54343,00</p> <p>23915,00</p> <p>13005,00</p> <p>939586,00</p> <p>200000,00</p> <p>297334,00</p> <p>9485,00</p> <p>13057,00</p>	
2	JAKOŚĆ POWIETRZA	Utrzymanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego zgodnego zobowiązującymi standardami poprzez dalsze ograniczanie emisji zanieczyszczeń	<p>Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,</p> <p>Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji,</p> <p>Dążenie do ograniczenia emisji ze</p>	<p>1. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja komunikacji publicznej, - wspieranie „ekologicznych” rozwiązań w komunikacji publicznej, - przebudowa układów komunikacyjnych celem „wietrzenia,, miasta, uwzględnianie 	<p>Termomodernizacja SP 3.</p> <p>Dok. termomodernizacji SP1.</p> <p>Dok. termomodernizacji Gimnazjum.</p> <p>Wykonane przez KTBS w bud. komunalnych i we wspólnotach.</p>	<p>1061226,00</p> <p>10000,00</p> <p>14700,00</p> <p>2784145,00</p>	<p>Realizacja zadań przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zarządy dróg 2. właścicieli budynków, 3. przedsiębiorstwa energetyki ciepłej 4. zakłady przemysłowe

			<p><u>źródeł produkcyjnych</u></p> <p>Rozwój i dostosowanie monitoringu powietrza do obowiązujących przepisów</p>	<p>w ramach przebudowach dróg tworzenia miejsc postojowych dla rowerów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja „ekologicznych” rozwiązań w komunikacji publicznej, - tworzenie nowych ścieżek rowerowych, <p>2. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa systemów grzewczych wyso-koemisyjnych celem włączenia do istniejących sieci grzewczych lub zmiany nośników energii na bardziej przyjazne środowisku, - instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i rozbudowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych - instalowanie urządzeń ochrony powietrza. - obniżenie zapotrzebowania na ciepło poprzez termomodernizację obiektów, - rozbudowa sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej), - intensyfikacja kontroli prawidłowości eksploatacji urządzeń energetycznych. <p>3. Dążenie do ograniczenia emisji ze źródeł produkcyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana systemów technologicznych na bardziej „ekologiczne”, - wykorzystanie mocy grzewczej, dostaw ciepłej wody istniejących, komunalnych systemów grzewczych, <p>4. Rozwój i dostosowanie monitoringu powietrza do obowiązujących przepisów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestnictwo w programach monitorowania stanu środowiska organizowanych przez podmioty uprawnione. 	<p>Wymiana starej sieci ciepłej na nowoczesną preizolowaną.</p> <p>Projekt założeń do planu zagospodarowania w ciepło, en. elektryczną i paliwa gazowe.</p> <p>Modernizacja stacji odpylania spalin w kotłowni węglowej przy ul. Mazurskiej 15.</p>	<p>1018630,00</p> <p>19154,00</p> <p>402340,00</p>	<p>i inne podmioty wprowadzające zanieczyszczenia do powietrza</p> <p>5. Starostwo Powiatowe</p> <p>6. koordynacja działań przez Urząd Miasta</p> <p>7. WIOŚ, PSSE, WSEE</p>
3	HAŁAS I WIBRACJE	<p>Dążenie do zmniejszenia uciążliwości akustycznej dla mieszkańców i rozpoznanie sytuacji akustycznej w mieście</p>	<p>Ograniczanie poziomu hałasu na terenach, gdzie jego natężenie odczuwalne jest jako uciążliwe, szczególnie na terenach gęstej zabudowy mieszkalnej (dotyczy to przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg)</p> <p>Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna.</p> <p>Ograniczanie hałasu pochodzenia przemysłowego i robót budowlanych</p> <p>Rozpoznanie sytuacji akustycznej w mieście</p>	<p>1. Ograniczanie poziomu hałasu na terenach, gdzie jego natężenie odczuwalne jest jako uciążliwe, szczególnie na terenach gęstej zabudowy mieszkalnej (dotyczy to przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg):</p> <ul style="list-style-type: none"> - reorganizacja układów komunikacyjnych wewnątrz osiedlowych i wewnątrz miejskich, budowa obwodnic, poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg, zapewnienie płynności tras – zielona fala - promocja komunikacji miejskiej, - promocja komunikacji rowerowej, <p>2. Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem, stosownie do 	<p>Tzw. remonty cząstkowe oraz remonty wykonane w 2005r w systemie robót publicznych.</p> <p>Nowe dywaniki asfaltowe wykonano na ulicach powiatowych w 2006r.</p> <p>Wykonanie 12 progów zwalniających</p> <p>Modernizacja skrzyżowania Pocztowa, Bałtycka, Mazowiecka.</p> <p>Przebudowa układu komunikacyjnego w obrębie skrzyżowań ul. Mickiewicza, Pl. Grunwaldzkiego, Daszyńskiego i Wileńskiej.</p> <p>Modernizacja drogi nr 591 – ul. Bałtyckiej.</p> <p>Budowa, modernizacja i</p>	<p>745711,00</p> <p>1019915,00</p> <p>23130,00</p> <p>3645588,00</p> <p>1634691,00</p> <p>341214,00</p>	<p>Realizowane przez:</p> <p>1. policję i Urząd Miasta we współpracy ze Starostwem Powiatowym, z mediami, szkołami</p> <p>2. Zarządy Dróg</p> <p>3. właścicieli domów i spółdzielnie mieszkaniowe</p> <p>4. podmioty gospodarcze, przy nadzorze WIOŚ, Urzędu Miasta oraz Starostwo Powiatowe policję</p>

				<p>wymogów ustawy Prawo ochrony środowiska, między innymi poprzez właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej</p> <p>3. Ograniczanie hałasu pochodzenia przemysłowego i robót budowlanych</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie naturalnych barier izolujących - pasów zadrzewień, zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem drogowym i kolejowym, np.: budowa ekranów akustycznych, wymiana okien na dźwiękoszczelne, - zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem do urządzeń, maszyn, linii technologicznych, wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu, <p>4. Rozpoznanie sytuacji akustycznej w mieście</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie programów ograniczenia hałasu na terenach, gdzie przekracza on wartość dopuszczalną. 	<p>współfinansowanie dróg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Łąkowa 297944,00 - Wileńska 24929,00 - Bydgoska 200000,00 - Tuwima, Kochanowskiego... – I etap 1718403,00 - Lipowa 306175,00 - Nowe Osiedle – I etap 88265,00 - Jaśminowa 24978,00 - Rybna – I etap 25620,00 - Świerkowa 2341242,00 - Przebudowa Sikorskiego/Daszynskiego 200000,00 - Dokumentacje techniczne 149025,00 Przebudowa chodników i parkingów. 1012756,00 Tzw. remonty cząstkowe oraz remonty wykonane w 2007-2008r. w systemie robót publicznych. 3067799,00 Oznakowanie drogowe – poprawa bezpieczeństwa, zwolnienie ruchu ograniczenie emisji. 108710,00 Budowa ulicy Tuwima, Kochanowskiego i Orzeszkowej. 514303,00 Budowa ulicy Nowe Osiedle. 467777,00 Budowa ulicy Wilanowskiej, Marii Zientary Malewskiej, 42700,00 Niepodległości i Olsztyńskiej, Leśnej. 1306600,00 Przebudowa ulicy Dębowej. 640051,00 Dokumentacja Północnej Obwodnicy Śródmieścia. 197640,00 Budowa ulicy Jaśminowej. 368876,00 Budowa ulicy Rybnej. 790659,00 Budowa ulicy Polną i Staszica 1143123,00 Dokumentacja ulicy Rynkowej 146400,00 Dok. na ulicę Zbożową 79300,00 Dok. na ulicę Przemysłową 62220,00 Dok. na ulicę Rzemieślniczą i usługową 9520,00 	
4	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z sztucznym promieniowaniem elektromagnetycznym.	<p>Kontynuacja okresowych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych.</p> <p>Eliminacja ewentualnych zagrożeń, spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.</p> <p>Doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w aparaturę badawczą do pomiarów promieniowania elektromagnetycznego.</p>	<p>1. Kontynuacja okresowych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestnictwo w działaniach jednostek kontrolnych, <p>2. Eliminacja ewentualnych zagrożeń, spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustalanie obszarów ograniczonego użytkowania, <p>3. Doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w aparaturę badawczą do pomiarów promieniowania elektromagnetycznego.</p>	<p>Bark informacji – zadanie nie leży w kompetencji samorządu, poza kwestiami decyzji środowiskowych.</p>	<p>Realizowane przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. WIOŚ 2. inwestorzy, właściciele i operatorzy anten 3. ogół społeczeństwa miasta 4. Urząd Wojewódzki, Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta

5	POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z możliwością wystąpienia poważnych awarii i zagrożeń naturalnych	<p>Utworzenie bazy danych o rodzaju, ilości i lokalizacji substancji chemicznych stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska</p> <p>Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii</p> <p>Ochrona ludności miasta przed skutkami poważnej awarii lub klęsk żywiołowych</p> <p>Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych.</p>	<p>1. Utworzenie bazy danych o rodzaju, ilości i lokalizacji substancji chemicznych stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska: - baza danych</p> <p>2. Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii: - działania techniczne, organizacyjne</p> <p>3. Ochrona ludności miasta przed skutkami poważnej awarii lub klęsk żywiołowych: - opracowanie programów postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej.</p> <p>4. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych: - upowszechnienie informacji o obowiązującym systemie alarmowym i zasadach postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej.</p>	Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta, mająca na celu poprawę bezpieczeństwa w mieście	273526,00	Realizowane przez: 1. Starostwo Powiatowe, Straż Pożarną, Policję, 2. WIOŚ 3. służby wewnętrzne podmiotów stwarzających ryzyko, firmy szkoleniowe 4. Urząd Miasta, szkoły, media
6	OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	<p><u>OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU</u> Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta.</p> <p><u>OCHRONA POWIERZCHNI TERENU</u> Racjonalne wykorzystanie gleb i gruntów wraz z ich ochroną i rekultywacją.</p>	<p>Podniesienie świadomości ekologicznej społeczności miasta odnośnie ochrony przyrody i zasobów przyrodniczych</p> <p>Dążenie do optymalnego wykorzystania walorów przyrodniczo – rekreacyjnych miasta</p> <p>Wzrost świadomości społeczeństwa, głównie osób uprawiających ziemię, w zakresie zasad jej ochrony</p> <p>Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej oraz przedsiębiorców w organizację selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, opakowaniowych i niebezpiecznych.</p>	<p>1. Ochrona czynna i bierna obszarów oraz obiektów chronionych i przyrodniczo cennych: 4) uwzględnianie w planowaniu przestrzennym i realizacji inwestycji zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej, 5) przestrzeganie zasad zachowania i zwiększania bioróżnorodności, 6) ochrona miejsc łęgowych i zerowisk.</p> <p>2. Rozwój systemu zieleni osiedlowej i miejskiej - zwiększenie udziału terenów pokrytych trwałą roślinnością.</p> <p>3. Promocja obszarów chronionych i innych walorów przyrodniczych.</p> <p>5. Użytkowanie zasobów leśnych i zieleni miejskiej w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu.</p> <p>6. Zapewnienie biologicznego funkcjonowania i wzajemnych powiązań ekosystemu</p> <p>7. Ochrona obszarów naturalnej retencji i doliny rzecznej.</p> <p>1. Zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i stopnia zanieczyszczenia</p> <p>2. Uaktualnianie informacji o jakości oraz o zanieczyszczeniu gleb i gruntów.</p> <p>3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających ziemię przed zanieczyszczeniem.</p> <p>4. Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami (a w szczególności rozbudowa systemu selektywnego zbiórki odpadów (omówione zostaną w planie gospodarki</p>	<p>Rewaloryzacja cmentarza wojennego przy ul. Kasztanowej - dotacje</p> <p>Zakup sprzętu: ławek, koszy i in.</p> <p>Zagospodarowanie zieleni w systemie robót publicznych.</p> <p>Zagospodarowanie ronda Solidarności</p> <p>Zakup materiału nasadzeniowego na tereny gminne.</p> <p>Zlecenia wycinek i pielęgnacji.</p> <p>Bieżące utrzymanie Boiska przy K. Wielkiego.</p> <p>Hala przy K. Wielkiego</p> <p>Zagospodarowano tereny zielone, wykonano szlaki piesze i rowerowe, oświetlono, wyposażono w kosze i ławki - zadanie do skorygowania.</p> <p>Dok. tech. dotycząca kompleksu rekreacyjno sportowego przy Szpitalnej.</p> <p>Koncepcja - kompleks rekreacyjno-sportowy przy Szpitalnej.</p> <p>Wyposażenie placów zabaw przy budynkach komunalnych.</p> <p>Rewaloryzacja cmentarza wojennego przy ul. Kasztanowej - dotacje</p> <p>Zakup sprzętu: ławek, koszy, kwietników i in.</p>	<p>51500,00</p> <p>35066,00</p> <p>95834,00</p> <p>48701,00</p> <p>53009,00</p> <p>50620,00</p> <p>683310,00</p> <p>1925659,00</p> <p>67341,00</p> <p>1118794,00</p> <p>28060,0</p> <p>17080,00</p> <p>8090,00</p> <p>8200,00</p> <p>88022,00</p>	<p>Realizowane przez: 1. Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, 2. Nadleśnictwa, 3. Konserwator Przyrody, 4. Wojewodę, 5. Zarządy Dróg, 6. spółdzielnie mieszkaniowe, właściciele domów, 7. szkoły, media, stowarzyszenia i organizacje turystyczne - krajoznawcze</p> <p>Realizowane przez: 1. ośrodki doradcze, 2. Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe poprzez wydawanie decyzji reglamentacyjnych i kształtowanie ogólnej polityki ochronnej środowiska, 3. przez podmioty oddziaływujące nega-</p>

				odpadami)	Zagospodarowanie zieleni w systemie robót publicznych. Zakup materiału nasadzeniowego na tereny gminne. Zlecenia wycinek i pielęgnacji. Bieżące utrzymanie Kaz. Wielkiego - Kompleks przy ul. Sportowej Boisko wielofunkcyjne przy Gimnazjum nr 2 Zagosp. terenu przy Gimnazjum nr 2 Miasteczko rowerowe przy ZS nr 1 Zagospodarowanie placu Daszyńskiego-Wileńska	124697,00 66993,00 60265,00 636772,00 113071,00 26924586,00 944727,00 53000,00 265850,00 239406,00	tywnie na środowisko.
7	ZRÓWNOWAZONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII.	Zmniejszenie zużycia surowców, materiałów, wody i energii.	Utworzenie bazy danych o rodzaju, ilości i lokalizacji substancji chemicznych stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii. Ochrona ludności miasta przed skutkami poważnej awarii lub klęsk żywiołowych Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych	1. Zmniejszenie materiałochłonności gospodarki poprzez wprowadzenie technologii niskoodpadowych i stosowanie surowców przyjaznych środowisku - stosowanie nowoczesnych technologii z wykorzystaniem kryteriów BAT. 2. Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działaniami produkcji). 3. Intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystania ścieków i zużytych wód. 4. Zmniejszenie energochłonności gospodarki poprzez stosowanie energooszczędnych technologii (również z wykorzystaniem kryteriów BAT). 5. Zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych (energetycznych, ciepłych), poprawa parametrów termoizolacyjnych budynków. 6. Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i produkcję biopaliw. 7. Stosowanie technologii niepowodujących istotnej zmiany poziomu wód. 8. Odpowiednie zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód. 9. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych. 10. Likwidacja nieczynnych ujęć wód.	Braki szczegółowej informacji. Miasto ze swojej strony uczestniczyło w montażu wodomierzy mających na celu nadzór nad zużyciem wody, realizowane inwestycje (wszystkie wymienione w niniejszej tabeli) były prowadzone wg zasady niskiej materiałochłonności i energochłonności co nie tylko jest korzystne dla środowiska, ale przede wszystkim ma korzystny wymiar finansowy.		Realizacja przez: 1. podmioty gospodarcze, 2. gospodarstwa domowe, 3. Urząd Miasta we współpracy ze Starostwem Powiatowym mediami, organizacjami ekologicznymi, firmami szkoleniowymi i agencjami rządowymi,
8	OCHRONA KLIMATU	Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z sztucznym promieniowaniem elektromagnetycznym	Zapewnienie redukcji emisji gazów cieplarnianych Wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową	1. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energii pierwotnej. 2. Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki i obniżenie jej materiałochłonności.	Działania pośrednio wpływające na ochronę klimatu, w zakresie termomodernizacji, modernizacji kotłowni i sieci przesyłowej, o których mowa w rubryce 2 – jakość powie-		Realizacja przez: 1. podmioty gospodarcze, 2. gospodarstwa domowe, 3. Urząd Miasta we

					trza.		współpracy ze Starostwem Powiatowym mediami, organizacjami ekologicznymi, firmami szkoleniowymi i agencjami rządowymi
9	EDUKACJA EKOLOGICZNA	Dążenie do ograniczenia potencjalnych zagrożeń związanych z sztucznym promieniowaniem elektromagnetycznym	<p>Wysoka świadomość ekologiczna.</p> <p>Skuteczna edukacja ekologiczna</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie akcji i działań na rzecz aktywnej ochrony środowiska i upowszechnianie informacji o nich. 2. Prowadzenie edukacji ekologicznej przez samorządy, organizacje ekologiczne pozarządowe, grupy obywatelskie i in. 3. Prowadzenie szkoleń w zakresie edukacji ekologicznej. 4. Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacji ekologicznej uwzględniających, specyfikę środowiska, lokalną tożsamość, tradycję kulturową. 5. Realizacja programów edukacji ekologicznej od przedszkola poprzez wszystkie poziomy nauczania. 6. Organizacja imprez ekologicznych. 7. Popularyzacja spraw ochrony środowiska w mediach (pozytywne przykłady). 8. Tworzenie systemu infrastruktury umożliwiającej poznawanie przyrody: ścieżki dydaktyczne, trasy rowerowe itp. 9. Rozszerzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo. 	<p>Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata.</p> <p>Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci, zwiększenie różnorodności prowadzonych działań</p>	<p>3250,00</p> <p>13200,00</p>	<p>Realizacja przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Miasta we współpracy ze Starostwem Powiatowym mediami, organizacjami ekologicznymi, firmami szkoleniowymi i agencjami rządowymi 2. placówki oświatowe
10	MONITORING ŚRODOWISKA	Dobrze funkcjonujący (pełny) monitoring środowiska.	Usprawnienie i rozbudowa systemu monitoringu środowiska.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa systemu monitoringu o diagnozy i prognozy. 2. Objęcie monitoringiem wszystkich komponentów środowiska. 3. Objęcie monitoringiem wszystkich uciążliwych obiektów i działań. 4. Monitoring elementów przyrody i obiektów służących jej ochronie. 	Miasto uczestniczyło w 2 projektach WIOŚ w Olsztynie mających na celu zbadanie wybranych komponentów powietrza atmosferycznego - oddziaływanie komunikacji.	0,00	<p>Realizacja przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska, 2. WIOŚ, PPSE – z mocy prawa do prowadzenia państwowego monitoringu